AS LHV Pank
Konsolideeritud aastaaruanne 2016

Konsolideeritud aastaaruanne	**01.01.2016 – 31.12.2016**
Ärinimi	AS LHV Pank
Äriregistri number	10539549
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, 10145 Tallinn
Telefon	(372) 6800400
Faks	(372) 6800410
E-post	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus
	Väärtpaberite maaklerlus
	Finantskonsultatsioonid
	Kapitalirent ja muu laenuandmine
Juhatus	Erki Kilu (esimees)
	Andres Kitter
	Indrek Nuume
	Jüri Heero
	Meelis Paakspuu
	Martti Singi
Nõukogu	Erkki Raasuke (kuni 04.12.2016), Madis Toomsalu (alates 05.12.2016)
	Rain Lõhmus
	Andres Viisemann
	Tiina Mõis
	Heldur Meerits
	Raivo Hein
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Tegevusaruanne 4
Äritegevus 4
Finantstulemused 5
Juhtimine ja tasustamispõhimõtted 8
Ärikeskkond 11
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 13
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne 13
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne 14
Konsolideeritud rahavoogude aruanne 15
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne 16
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad 17
LISA 1 Üldine informatsioon 17
LISA 2 Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest 17
LISA 3 Riskide juhtimine 29
LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud 51
LISA 5 Neto intressitulu 51
LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu 52
LISA 7 Tegevuskulud 52
LISA 8 Nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele 53
LISA 9 Müügiootel finantsvarad 53
LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 53
LISA 11 Lõpetatud tegevusvaldkond 54
LISA 12 Laenud ja nõuded klientidele 54
LISA 13 Muud nõuded klientidele 56
LISA 14 Muud varad 56
LISA 15 Materiaalne ja immateriaalne põhivara 56
LISA 16 Klientide hoiused ja saadud laenud 57
LISA 17 Võlad hankijatele ja muud kohustused 57
LISA 18 Kasutusrent 58
LISA 19 Allutatud kohustused 58
LISA 20 Omakapital aktsiaseltsis 59
LISA 21 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad 59
LISA 22 Tingimuslikud varad ja kohustused 60
LISA 23 Tehingud seotud osapooltega 61
LISA 24 Tütarettevõte 62
LISA 25 Emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded 64
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele 68
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne 69
Kasumi jaotamise ettepanek 72
Nõukogu allkirjad aastaaruandele 73
Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele 74

Tegevusaruanne

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. LHV visioon on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt mõelda, ette võtta ja tulevikku investeerida. LHV väärtused on: lihtne, toetav, tulemuslik.

LHV Pank (edaspidi Pank) on suurim kodumaine pank. Pank keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub pank peamiselt raha hoidmise ja kasvatamise teenuseid. Äriklientidele pakub pank paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendisuhtlus käib peamiselt läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad panga klientideni läbi igapäevaste teenuste taskukohaste hindade.

Panga esindused asuvad Tallinnas, Tartus ja Vilniuses (suletakse 31.03.2017). Pangas töötab üle 250 inimese ja panga teenuseid kasutab üle 110 000 kliendi. Pank omab 65% tütarettevõttest AS LHV Finance, mis tegeleb tarbimisfinantseerimisega (edaspidi Grupp).

Äritegevus

2016. aastal jätkus uute kontode avamine ja klientide aktiivsuse kasv väga hea hooga. Aastaga kasvas panga klientide arv 30 000 võrra ja kliendibaas jõudis üle 110 000 kliendini. Klientide aktiivsuses maksetes, kaardimaksetes ja kaardimaksete vastuvõtmises saavutati uued rekordtasemed. Era- ja äriklientide hoiuste mahult ning kaardimaksete arvult tõusis pank neljandaks ning Eesti Väärtpaberikeskuse kontodel hoitavate väärtpaberite mahult ja klientide arvult kolmandaks pangaks Eestis.

Panga hoiuste maht kasvas aastaga 25%, ulatudes aasta lõpuks 785 miljoni euroni (2015: 629 miljonit eurot). Aasta jooksul keskenduti hoiuste mahu kasvatamisele ja intressikulu vähendamisele. Euroopa Keskpank jätkas baasintressimäärade langetamisega, mille tulemusena suurenes panga likviidsete vahendite hoidmise kulu. Tulenevalt hoiuste kiirest kasvust ja panga suurenenud likviidsetest vahenditest langetati tähtajaliste hoiuste intressimäärasid veelgi. Aasta lõpus lõpetati likviidsushoiuse pakkumine. Nõudmiseni hoiuste osakaal jätkas kasvamist, jõudes aasa lõpuks 81%-ni koguhoiustest (aasta tagasi 71%). Aasta alguses tagastas pank Euroopa Keskpangale varasemalt pikaajaliste refinantseerimisoperatsioonide sihtfinantseerimisprogrammi (TLTRO) raames võetud laenu 13 mln eurot.

Laenude bilansiline maht kasvas aastaga 31%, jõudes 532 miljoni euroni (2015: 405 miljonit eurot). Ettevõtete laenud, mis sisaldavad ka ettevõtetele antud jaelaenusid, kasvasid aastaga 31% 377 miljoni euroni (2015: 286 miljonit eurot) ja eraisikutele antud laenud 65% 86 miljoni euroni (2015: 52 miljonit eurot). Laenuportfellist suurima osa moodustasid jätkuvalt ettevõtete laenud, millele järgnesid liising, järelmaks ja väikelaen ning era- ja kodulaen. Pank on andnud laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele UAB Mokilizingas, mille maht oli aasta lõpuks 30,5 miljonit eurot (2015: 33 miljonit eurot).

Aasta kasumiks kujunes 13,2 (2015: 9,9) mln eurot. Aasta jooksul suudeti väga heal tasemel hoida nii intressimarginaal kui ka laenude kvaliteet. Kasumit mõjutas positiivselt suurem rahvusvaheline tehing, millega avalik ettevõte VISA Inc omandas seni pankadele kuulunud ettevõtte VISA Europe, makstes selle eest nii rahas kui ka VISA aktsiates. Pangale tõi osaluse müük VISA Europe-is ligikaudu 0,9 mln eurot ühekordset tulu.

Tootearendus

Koostöös Euroopa Investeerimisfondiga toodi kevadel turule kasvufaasis olevatele väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele suunatud uus laenutoode mikrolaen. Mikrolaenu tagatist rahastab tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi raames Euroopa Liit.

Sügisel alustati kodulaenu pakkumisega. Klientide huvi kodulaenu vastu oli kõrge kohe toote turule toomisest alates. Ligikaudu pooled kodulaenu kliendid on olnud panga olemasolevad kliendid ja teine pool uued kliendid.

Uutest arendustest valmisid pangaliides ettevõtetele ja mobiilipanga täiendused. Pangaliidesega LHV Connect saavad ettevõtted liidestada oma pangakonto kasutuseloleva majandus- või raamatupidamistarkvaraga. LHV Connect võimaldab saata makseid, saada teavitusi maksete laekumisest ja saada konto väljavõtteid. LHV Connecti saavad kasutada nii suured kui ka väikese ja keskmise suurusega ettevõtted. Mobiilipanga uuendustest valmisid väärtpaberite ülevaade ja parooliga sisselogimine, mis on eriti oluline laste ja noorte jaoks.

Sügisel toodi turule viipemaksekaardid, –kaardimakseteterminalid ja – sularahaautomaadid. Avati panga uus koduleht, mis sai nii uue väljanägemise kui ka funktsionaalsuse. Liisingu, järelmaksu ja väikelaenu lepingud said kättesaadavaks internetipangas.

Pank otsustas liituda EBA Clearing Instant Payments pilootprojektiga. EBA Clearing on juurutamas süsteemi, millega euromaksed hakkaksid liikmespankade vahel liikuma reaalajas. EBA Clearing planeerib jõuda süsteem avamiseni klientidele 2017. aastal.

Aasta lõpus loodi ettevõtete panganduse valdkonna alla uus äriüksus – kaubanduse finantseerimise osakond. Kaubanduse

finantseerimise osakonna toodeteks saavad olema akreditiivid, välisgarantiid, kaubalaenud ja faktooring. Toodete turuletoomine toimub järk-järgult 2017. aasta jooksul.

Organisatsioon

Panga organisatsiooniline struktuur jaotus kolmeks suuremaks ärivaldkonnaks: jaepangandus, privaatpangandus ja ettevõtete pangandus, ning kolmeks suuremaks tugivaldkonnaks: infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused ning riskijuhtimine. Pangaülesteks tegevusteks olid turundus- ja kommunikatsioon ning personalijuhtimine.

Aasta jooksul jagati ettevõtete laenude portfell kaheks. Alla 250 000-eurose krediidisaldoga kliendid viidi ettevõtete panganduse valdkonnast jaepanganduse finantseerimise osakonda ja üle 250 000-eurose krediidisaldoga kliendid jäid ettevõtete panganduse valdkonda. Väiksemate laenude liigutamine jaepanganduse valdkonda oli oluline, et säilitada ettevõtete panganduse ja krediidianalüüsi fookus suurematel ja rohkem individuaalset analüüsi nõudvatel laenuklientidel. Alla 250 000-eurosed ärilaenud hakkasid edaspidi käima läbi kuluefektiivsema skoorimisprotsessi.

Esimese kvartali lõpus suleti Läti filiaal. Panga tegevus Lätis oli väikesemahuline. Pank lähtub oma plaanides eelkõige klientide ärihuvidest ja käib kaasas oma klientidega. Eesti ettevõtted vajavad täna teenuseid ja tuge pigem Lääne-Euroopa suunal ning sellega on otstarbekas arvestada ka panga tegevuste ja teenuste arendamisel.

Aasta lõpus avati Tartu uus kontor. Aasta lõpus viidi läbi personali rahulolu-uuring. Uuringule vastas rekordiline arv inimesi ja uuringu koguhinnang oli läbi aegade kõrgeim.

Aastaga kasvas panga töötajate arv 22 inimese võrra 270 inimeseni (sh passiivsed ja osalise koormusega), sealhulgas LHV Finance-i 20 inimest. Täistööaja arvestuse alusel oli aktiivsete töötajate arv kokku 248 inimest.

Pank sai aasta jooksul mitme olulise tunnustuse osaliseks. Nasdaq kuulutas panga Baltimaade parimaks börsiliikmeks. Uuringufirma Dive nimetas panga Eesti parima teenindusega pangaks. CV-Keskuse korraldatud iga-aastases hinnatuima tööandja küsitluses tõusis pank kaheksandaks, jäädes maha vaid Eesti suurimatest ettevõtetest ja olles pankadest tugeval teisel positsioonil.

Sponsorlus

Pank võtab sotsiaalset vastutust tõsiselt. Oma võimaluste piires toetab pank ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Sponsorlusprojektide puhul eelistab pank pikaajalist ja sisulist koostööd. Pank on valmis panustama uuenduslike ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamisse.

Panga pikaajalisteks partneriteks on Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Optimist Klassi Liit, Eesti Jalgratturite Liit, Eesti Aasta Ettevõtja konkurss, Gaselliliikumine, Tallinna Restoranide Nädal, Enn Soosaare sihtasutus ja Eesti Muusika Päevad.

Finantstulemused

LHV Pank 2016. aasta puhaskasum ulatus 13,2 miljoni euroni, mida on 33% rohkem, kui eelneval aastal (2015: 9,9 miljonit eurot). Seejuures kasvasid neto intressitulud 36% ning neto komisjoni- ja teenustasutulud 18%. Finantstulud olid 711% võrra suuremad, kui eelneval aastal. Muude finantstulude märgatav tõus oli seotud VISA Europe aktsiate müügist saadud erakorralise tuluga.

Neto intressitulu suur kasv tuleneb laenude ja hoiuste mahu kasvust.

Teenustasutuludest annavad jätkuvalt suurima panuse tulud väärtpaberivahendusest. Kasvutrendi näitavad ka tulud kaartidelt ja arveldustelt.

Tegevuskulud kasvasid aastaga 15%, mis on ootuspärane praeguses kiires kasvufaasis ning äritegevuse arendamise valguses.

Laenudest tulenevad kahjud olid 164% võrra suuremad, kui eelneval aastal.

Panga laenuportfellide bilansiline kogumaht ulatus detsembri lõpuks 532 miljoni euroni (31.12.2015: 405 miljonit eurot). Portfellide maht kasvas aastaga 31%. Laenuportfellist suurima osa moodustavad laenud ettevõtetele, mis kasvasid aastaga 31% 377 miljoni euroni (31.12.2015: 286 miljonit eurot). Eraisikutele antud laenude portfell kasvas aastaga 65% 86 miljoni euroni (31.12.2015: 52 miljonit eurot). LHV Pank on andnud laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele UAB Mokilizingas, mille maht oli aasta lõpuks 31 miljonit eurot (31.12.2015: 33 miljonit eurot).

Panga hoiuste maht kasvas aastaga 25% ning oli aasta lõpuks 785 miljonit eurot (31.12.2015: 629 miljonit eurot). Kasv tulenes peamiselt jaepanganduse deposiitidest, mistõttu pank otsustas lõpetada likviidsuskonto pakkumise 1. jaanuarist 2017. Tulenevalt üldistest madalatest intressimääradest on toimunud muutus hoiuste struktuuris. Oluliselt on suurenenud nõudmiseni hoiuste osakaal, mis moodustas detsembri lõpu seisuga 81% koguhoiustest (aasta tagasi 71%).

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Panga likviidsuse kattekordaja (LCR), mida arvutatakse vastavalt Basel Komitee määratlusele, oli detsembri lõpu seisuga 221%

(31.12.2015: 272%). Pank loeb likviidsuspuhvrite hulka raha ja võlakirjaportfellid, mis moodustasid bilansimahust 40% (31.12.2015: 45%). Panga laenude ja hoiuste suhe 2016. aasta lõpus oli 68% (31.12.2015: 63%).

Aasta jooksul on võlakirjaportfell vähenenud 37%, mis on põhjustatud madalatest intressimääradest, mis ei õigusta likviidsuspuhvri hoidmist võlakirjades ning seepärast hoitakse likviidsust pigem Euroopa Keskpangas.

Pank tagastas Euroopa Keskpanga poolt korraldatud kommertspankadele suunatud likviidsuse pakkumises (TLTRO) saadud laenu summas 13 mln eurot.

Panga emaettevõtte AS-i LHV Group aktsiate ja allutatud võlakirjade emissiooni tulemusena suurendati panga aktsiakapitali 5 miljoni euro võrra ja allutatud võlakirjade mahtu 5 miljoni euro võrra.

Panga omavahendite tase seisuga 31.12.2016 oli 96,5 miljonit eurot (31.12.2015: 75,1 miljonit eurot). Pank on raporteerimisperioodi lõpus hästi kapitaliseeritud, kapitali adekvaatsuse tase oli 18,7% (31.12.2015: 19,2%).

Kapitali adekvaatsuse arvutamisel on kaasatud AS LHV Pank ja tema tütarettevõte AS LHV Finance. Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Vastavalt Pangajärelevalve Komitee nõuetele arvutatud finantsvõimenduse määr oli seisuga 31.12.2016 8,2% (31.12.2015: 6,5%). Finantsvõimenduse määr on panga esimese taseme omavahendite ja panga kogu riskipositsiooni (sh riskipositsioon varadelt ja bilansivälistelt kohustustelt) jagatis. Aasta lõpu finantsvõimendus määr on viimase kvartali kuude aritmeetiline keskmine.

Kasumiaruanne, miljonites eurodes	**2016**	**2015**	**muutus**
Neto intressitulu	25,55	18,76	36%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	5,72	4,85	18%
Muud finantstulud	1,00	0,12	711%
Neto tegevustulud kokku	32,27	23,73	36%
Muud tulud	0,39	0,09	333%
Tegevuskulud	-17,64	-15,38	15%
Laenukahjumid	-1,77	-0,67	164%
Lõpetatud tegevused	0,00	2,18	-100%
Kasum enne makse	13,25	9,94	33%

Ärimahud, miljonites eurodes	**31.12.2016**	**31.12.2015**	**muutus**
Laenuportfell	531,8	405,4	31%
Võlakirjaportfell	64,9	103,0	-37%
Hoiused	785,0	629,0	25%
Omakapital	80,2	61,4	31%
Pangas varasid hoidvate klientide arv	112 998	83 081	36%

Suhtarvud, miljonites eurodes	**2016**	**2015**	**muutus**
Puhaskasum	13,2	9,9	33%
Emaettevõtte omanike kasumiosa	12,1	9,4	29%
Keskmine omakapital	70,8	52,8	34%
Omakapitali tootlus (ROE) % *	17,1	17,8	-0,7
Varad, keskmine	821	640	28%
Varade tootlus (ROA) %	1,5	1,5	0,0
Neto intressitulu	25,6	18,8	36%
Intressiriskile avatud varad, keskmine	817	631	30%
Neto intressimarginaal (NIM) %	3,13	2,97	0,15
Hinnavahe (SPREAD) %	3,10	2,90	0,2
Kulude ja tulude suhe %	54%	65%	-11

* Omakapitali tootluse suhtarv baseerub AS LHV Pank omanikele omistatud kasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivat osalust.

Suhtarvude selgitused

keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) = (aruandeperioodi lõpu omakapital + eelmise perioodi lõpu omakapital) / 2
omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) *100
varad, keskmine = (aruandeperioodi lõpu varad + eelmise aasta lõpu varad) / 2
varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100
neto intressimarginaal (NIM) = neto intressitulu / intressitootvad varad, keskmine * 100
hinnavahe (SPREAD) = intressiriskile avatud varade intressitootlus – võõrkapitali hind
intressiriskile avatud varade intressitootlus = intressitulu / intressiriskile avatud varad, keskmine * 100
võõrkapitali hind = intressikulu / intressiriskile avatud kohustused, keskmine * 100
kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Riskijuhtimine

Riskijuhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja kontrollida kõiki Grupi tegevusega seotud riske. Grupi riskide identifitseerimise, mõõtmise, raporteerimise ja kontrolli põhimõtted on kehtestatud nõukogu poolt ning igapäevaselt korraldab riskide juhtimist Riskijuhtimise üksus. Riskide juhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja juhtida kõiki LHV Grupi tegevusega seotud riske, kindlustamaks LHV Grupi usaldusväärsuse, stabiilsuse ja kasumlikkuse. Riskide juhtimine baseerub Grupis kolmel kaitseliinil. Esimene kaitseliin ehk äriüksused on vastutavad riskide võtmise ning juhtimise eest. Teine kaitseliin – kuhu kuulub riskijuhtimise üksus – on vastutav riskijuhtimise raamistiku väljatöötamise ning ülalhoiu eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut kontrolli kogu Grupi protsesside, äritegevuse ning kontrollifunktsioonide üle. Riskijuhtimise protsessid ja eeskirjad vaadatakse regulaarselt vähemalt kord aastas üle ja uuendatakse vastavalt vajadusele.

Detailne ülevaade Grupi poolt võetud riskidest on esitatud aastaaruande lisas 3.

Kapitalibaas *(tuhandetes eurodes)*	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Sissemakstud aktsiakapital	56 500	51 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	848	396
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	7 838	-1 099
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-772	-626
Aruandeperioodi kasum	12 096	9 407
Mittekontrolliv osalus	0	535
Esimese taseme omavahendid kokku	**76 510**	**60 113**
Allutatud kohustused	20 000	15 000
Teise taseme omavahendid kokku	**20 000**	**15 000**
Neto-omavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	**96 510**	**75 113**
Kapitalinõuded		
Keskvalitsused ja keskpangas standardmeetodil	1 498	0
Krediidiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	6 190	5 292
Äriühingud standardmeetodil	364 895	265 870
Jaenõuded standardmeetodil	87 549	81 109
Avalik sektor standardmeetodil	216	0
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	7 079	0
Viivises nõuded standardmeetodil	1 869	3 918
Muud varad standardmeetodil	4 654	3 933
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	**473 950**	**360 122**
Valuutariski kapitalinõue	225	182
Intressipositsiooniriski kapitalinõue	1 709	1 947
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue	601	87
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue	24	0
Operatsiooniriski kapitalinõuded baasmeetodil	39 664	28 734
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	**516 173**	**391 072**
Kapitali adekvaatsus (%)	**18,70**	**19,21**
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	**14,82**	**15,38**

Juhtimine ja tasustamispõhimõtted

LHV Pank on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Üldkoosolek on LHV Panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi.

Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, audiitori(te) arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasi-

kutsumine ning muude seadusega üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas.

LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group. AS-is LHV Group olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud 25,9% ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud 9,81%.

Nõukogu

Nõukogu on LHV Panga juhtimisorgan, mis planeerib LHV Panga tegevust ja korraldab LHV Panga juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV Panga strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikme volituste tähtaeg on viis aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

LHV Panga nõukogu on kuueliikmeline. Nõukogusse kuuluvad Madis Toomsalu (alates 05.12.2016), Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis, Heldur Meerits, Raivo Hein ja Erkki Raasuke (kuni 04.12.2016).

Juhatus

Juhatus on LHV Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV Panka. Juhatus koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on viis aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Ettevõtet võib kõikide tehingute tegemisel esindada kaks juhatuse liiget koos.

LHV Panga juhatus on kuueliikmeline. Juhatusse kuuluvad Erki Kilu, Andres Kitter, Indrek Nuume, Jüri Heero, Meelis Paakspuu ja Martti Singi.

Komiteed

LHV Panga ainuaktsionäri, AS-i LHV Group nõukogu on moodustanud AS-i LHV Group tasandil kaks komiteed, mille ülesandeks on nõustada AS-i LHV Group nõukogu auditi ja töötasuga seotud küsimustes vastavalt allpool kirjeldatule kogu AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete osas.

Auditikomitee

Auditikomitee on eelkõige AS-i LHV Group nõukogule nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja siseauditi, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kaks liiget.

Auditikomitee ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist ulatuses, mis on vajalik kvartaalsete aruannete ning aastaaruande koostamiseks, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitortegevuse seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha AS-i LHV Group nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitorettevõtja nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning vastavuseks õigusaktidele ja kutsetegevuse heale tavale.

Töötasukomitee

Töötasukomitee ülesandeks on hinnata tasustamise põhimõtete rakendamist AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvates ettevõtetes ning tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuuluvad vähemalt kolm LHV Panga nõukogu liiget.

Töötasukomitee teostab järelevalvet AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise üle, hindab vähemalt üks kord aastas tasustamise põhimõtete rakendamist ja teeb vajaduse korral ettepaneku tasustamise põhimõtete ajakohastamiseks ning valmistab AS-i LHV Group nõukogule ette tasustamisalased otsuse projektid.

Tasustamispõhimõtted

LHV Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted määrab ning nende rakendamist hindab AS-i LHV Group tasandil moodustatud töötasukomitee.

LHV Panga juhatuse liikmetele ja töötajatele makstakse kuist põhipalka. Väiksemale arvule töötajatest, kes tegelevad otseselt müügitööga ja uute klientide saamisega, makstakse täiendavalt kuist tulemuspalka. Juhatuse liikmete põhipalgad määrab nõukogu ning töötajate põhipalgad juhatus. Juhatuse esimees töötab juhatuse liikme lepingu alusel ning kõigi teiste puhul kasutatakse töölepinguid.

Pangas ei ole rakendatud suuri lahkumishüvitisi või olulisi mitterahalisi kompensatsioone.

Aktsiaoptsioonid

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi

pakkumine tööjõuturul. Sarnaselt 2014. aastale väljastati aktsiaoptsioone ka 2015. ja 2016. aastal.

Aktsiaoptsioonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2016. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone kuuele LHV Pank juhatuse liikmele ja 36-le töötajale, summas 598 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aktsiaoptsioone viiele juhatuse liikmele ja 35-le töötajale, summas 510 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. 2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.07.2017-30.09.2017 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2 eurot aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2018-31.07.2018 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2019-31.07.2019 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 3 eurot aktsia kohta. Sarnaselt eelmistele aastatele väljastatakse suure tõenäosusega aktsiaoptsioone ka 2017. aastal.

Juhatuse liikmetel ja töötajal ei olnud võimalik aktsiaoptsioonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsiaoptsioone ei saa vahetada, võõrandada pantida ega koormata. Aktsia-optsioone saab pärida. Aktsiaoptsioonileping kaotab kehtivuse töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel töötaja algatusel, milles saab teha erandeid AS-i LHV Group nõukogu, ja töölepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast tuleneval põhjusel. Vastavalt krediidiasutuste seadusele saab AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsiaoptsioonide arvu või aktsiaoptsioonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandus-tulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, ettevõtte juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõte ei täida enam usaldatavus-normatiive või ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Palgakulu

Tabelis on esitatud makstud tasud ning aasta jooksul töötasu saanud töötajate arv (sh praktikandid).

Arvestuslik brutopalgakulu *(tuhandetes eurodes)*	**Põhipalk**	**Tulemustasu**	**Kokku**	**Töötajate arv**
Jaepangandus	2 569	71	2 640	154
Privaat- ja ettevõtete pangandus	944	8	952	31
Tugiteenused	1 776	0	1 776	85
Infotehnoloogia	1 552	0	1 552	75
kokku	**6 841**	**79**	**6 920**	**345**

Ärikeskkond

Kuigi lõplikud numbrid ei ole veel koos, aeglustus suure tõenäosusega 2016. aastal maailmamajanduse kasvutempo teist aastat järjest. IMFi jaanuari prognoosi kohaselt on siiski lootust selle trendi murdmiseks käesoleval aastal, kui prognoositakse globaalse majanduskasvu kiirenemist 3,4% peale.

Möödunud poolaasta arengute põhjal võib öelda, et arenenud riikide ja arenevate turgude väljavaated on liikunud erinevates suundades. USAs nähakse uue administratsiooni all eelarvekulutusi kasvamas, samuti on korrigeeritud jätkuva valitsussektori stiimulprogrammi tõttu ootusi kõrgemale Hiina majanduse osas. Seevastu Ladina Ameerikas on majanduse taastumine osutumas loodetust aeglasemaks, Mehhiko kannatab USA-ga seotud suurenenud poliitilise määramatuse all ning India majanduses on negatiivselt avaldumas rahatähtede väljavahetamise mõju.

Oluliseks märksõnaks 2017. aastal on valimised – Euroopas peetakse käesoleval aastal valimisi teiste riikide seas nii Saksamaal kui ka Prantsusmaal, USAs on jaanuaris ametisse vannutatud president juba läbi viimas esimesi olulisi suunamuutusi. Protektsionismi kasv, rahvusvaheliste kaubanduslepingute ülevaatamine ning vajalike struktuurireformidega venitamine võivad pikaajalist majanduspilti märkimisväärselt ümber kujundada.

Euroala majanduskasv püsis kolmandas kvartalis 1,7% juures ning ootuste kohaselt kujuneb selliseks ka aastane muutus. Käesoleval aastal aeglustub kasv IMFi prognoosi kohaselt marginaalselt 1,6% peale. Nafta- ja energiahindade taastumisest tingitud inflatsiooni naasmine hakkab survestama seni peamiseks kasvumootoriks olnud sisetarbimist, kuna olulist survet palkade tõusuks jätkuvalt ei eksisteeri. Tarbimist toetab positiivselt siiski tööhõive püsiv kasv. Ühtlasi soodustab ettevõtete kasumlikkuse paranemine investeeringute taastumist.

Eesti tähtsamate kaubanduspartnerite majandususaldusindeks püsib viimase viie aasta tippude juures, tugevnedes selgelt aasta teises pooles. Oluline sentimendi paranemine leidis 2016. aastal aset Soomes ja Leedus, mis peegeldab paranenud tulevikuväljavaateid.

Vaatamata üldisele optimismile on Rootsi majanduskasvu kiirus vaikselt pöördeid maha võtmas, kasvades kolmandas kvartalis 2,8%. Peamiselt toimub see sisetarbimise stabiliseerumise arvelt, mida on seni stimuleerinud intressimäärade langus. Samuti oodatakse investeerimismahtude kasvu olulist aeglustumist. Käesoleval aastal võib oodata Rootsi majanduskasvu jäämist 2% juurde. Eesti jaoks on kõige olulisem Rootsi impordimahtude jätkuvalt tugev tõus ning sealsete pankade investeeringuid soosiv hoiak.

Soome puhul saab rääkida aeglase taastumise jätkumisest, majandus kasvas kolmandas kvartalis 1,7%. Tarbijausaldus tõusis 2016. aastal kõrgemale pikaajalisest keskmisest tasemest ning on lähenemas viimase kümne aasta tipule, olles ühtlasi ELi kõrgeim. Positiivne trend kajastub otseselt majanduspildis, kus sisetarbimine on juba mõnda aega olnud peamiseks veduriks. Käesoleval aastal on võtmeküsimuseks võime kasvatada ekspordimahtusid, mis on seni osutunud komistuskiviks. Eesti seisukohast on sarnaselt Rootsiga oluline Soome impordimahtude jätkuv suurenemine.

LHV jaoks olulise sihtturu, Leedu, majanduskasv aeglustus kolmandas kvartalis 1,7% peale. Peamiseks põhjuseks selle taga oli ELi abifondide toetusega finantseeritavate projektide mahu vähenemine, mis avaldas märgatavat negatiivset mõju ehitussektorile. Kasvumootoriks on jätkuvalt tugev sisetarbimine, mida veab kiire palgakasv ja töötuse määra alanemine. Käesoleval aastal peaks Leedu majanduskasv kiirenema, võrreldes eelmise aasta ligikaudu 2% suuruse kasvuga. Täiendavat tõuget nähakse ELi toetusega finantseeritavate projektide mahu kasvus, kus vanalt toetusperioodilt uuele üleminek peaks hoogu koguma.

Eesti majanduse käekäiku eelmisel aastal iseloomustab tagantjärgi liialt optimistlikuks osutunud prognoosidele alla jäämine – hinnanguliselt ligi 1% juurde jääv kasv on kriisijärgse perioodi aeglaseim. Märkimisväärset negatiivset mõju avaldasid suuresti välistest faktoritest tingitud raskused põlevkivitööstuses ja energeetikasektoris. Tulenevalt viimaste aastate kesistest investeerimismahtudest on ühtlasi aeglustunud Eesti majanduse potentsiaalne kasvukiirus. Eesti Keskpanga poolt detsembris avaldatud majandusprognoosis oodatakse käesoleval aastal majanduskasvu kiirenemist 2,6%-ni. Sissetulekute tõus jätkub, kuid inflatsiooni taastumine mõjutab oluliselt reaalpalkade kasvu. Sellest lähtuvalt muutuvad sisetarbimise kõrval järjest olulisemaks eksport ning investeeringud. Valitsemissektori kulutusi peaks muuhulgas suurendama ELi eesistujariigiks olemine ja 2017. aasta sügisel toimuvad kohalikud valimised. Jooksva aasta väljavaadet ümbritseb tavapärasest suurem määramatus uue koalitsiooni poolt reaalselt rakendatavate poliitikameetmete tõttu.

Eesti peamised majandusnäitajad*	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Eesti Panga prognoos 2016E	2017E
SKP jooksevhindades (EUR miljard)	16,25	16,52	14,15	14,72	16,67	17,93	18,89	19,76	20,25	20,78	21,73
SKP püsivhindades***	7,7%	-5,4%	-14,7%	2,3%	7,6%	4,3%	1,4%	2,8%	1,4%	1,0%	2,6%
Eratarbimine****	9,0%	-4,9%	-15,3%	-1,6%	3,7%	4,3%	3,8%	3,3%	4,7%	3,4%	2,7%
Valitsemissektori tarbimine	6,6%	4,6%	-3,2%	-0,4%	1,3%	3,2%	1,9%	2,7%	3,4%	-0,4%	2,4%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	10,3%	-13,1%	-36,7%	-2,7%	34,4%	12,7%	-2,8%	-8,1%	-3,3%	0,2%	4,1%
Eksport	12,6%	0,9%	-20,3%	24,0%	24,2%	4,8%	2,3%	3,1%	-0,6%	3,6%	3,4%
Import	13,0%	-6,2%	-30,6%	21,2%	27,2%	9,7%	3,2%	2,2%	-1,4%	5,0%	3,1%
Tarbijahinnaindeks	6,6%	10,4%	-0,1%	3,0%	5,0%	3,9%	2,8%	-0,1%	-0,5%	0,1%**	2,8%
Töötuse määr (% tööjõust)	4,6%	5,5%	13,5%	16,7%	12,3%	10,0%	8,6%	7,4%	6,2%	6,8%	8,2%
Jooksevkonto saldo (% SKPst)	-15,0%	-8,7%	2,5%	1,8%	1,3%	-1,9%	-0,4%	0,9%	2,2%	2,2%	1,5%
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKPst)*****	2,7%	-2,7%	-2,2%	0,2%	1,2%	-0,3%	-0,2%	0,7%	0,1%	0,3%	-0,4%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, juhul kui pole märgitud teisiti; ** Tegelik; *** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena; **** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone; ***** Valitsemissektori tulude ja kulude prognoos võtab arvesse nende meetmete mõju, mis olid prognoosi koostamise hetkeks piisava detailsusega teada.
Allikad: Eesti Pank, Eurostat, Statistikaamet

LHV järgmise kaheteistkümne kuu osas Eesti majanduses järske muutusi ei oota. Majanduskasv peaks kiirenema, kuid tõenäoliselt ei suudeta rakendada täit potentsiaali. Oluliseks muutujaks kujunevad uue koalitsiooni poliitikameetmed. Kiire palgakasv survestab niigi juba langevat ettevõtlussektori kasumit, mistõttu on järjest olulisem ettevõtete kohanemisvõime ja edukus tootlikkuse tõstmisel. Sellega hakkama saamiseks oleks vaja kvalitatiivset hüpet investeeringutes.

Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad palgasurvet tundvas töötlevas tööstuses ja energeetikaga seotud sektorites. Lisaks tuleks kõrgemat tähelepanu pöörata veonduse ja laonduse ning ehitussektori riskidele, kus kasumite langus võrreldes eelmise aastaga on olnud märkimisväärne. LHV on järjest konservatiivsem kinnisvaraturu suhtes, jälgides kohaliku ja Skandinaavia turu arenguid. Rendirahavooprojektide osas on märkimisväärne oht, et arendatava mahu absorbeerimiseks ei pruugi lähiajal enam piisavalt nõudlust jätkuda ning rendihindades või vakantsuse määrades toimuvad korrektuurid.

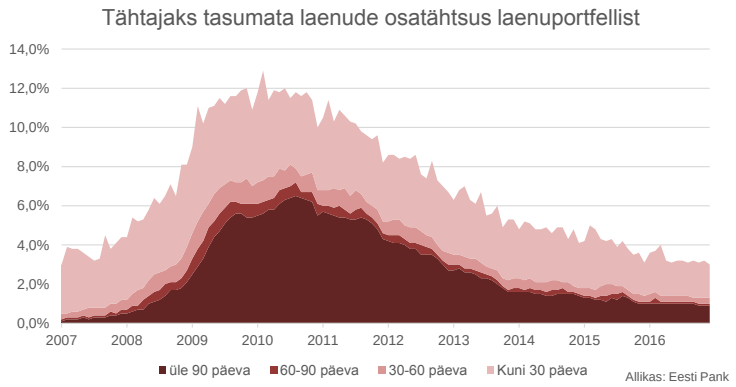

Positiivsena saab esile tõsta soodsa finantseerimise keskkonna. Krediidiasutustest võetud laenujäägi kasv kiirenes eelmisel aastal. Laenude ja hoiuste suhe ning tähtajaks tasumata laenud püsivad jätkuvalt kriisijärgsetel madaltasemetel. Ajalooliselt madalad intressimäärad ja tugev pankadevaheline konkurents on mõjutamas positiivselt kohalikke ettevõtjaid, mida viimased peaksid rohkem ära kasutama. Ka LHV soovib uute kasvuallikate leidmisel ja toetamisel suurelt ning tõhusalt kaasa lüüa, pakkudes ettevõtjatele pikaajalist koostööd ja väärtust loovat kaasamõtlemist.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2016	2015
Jätkuvad tegevused			
Intressitulu		29 839	22 612
Intressikulu		-4 287	-3 854
Neto intressitulu	5	**25 552**	**18 758**
Komisjoni- ja teenustasutulu		9 760	6 942
Komisjoni- ja teenustasukulu		-4 044	-2 090
Neto teenustasutulu	6	**5 716**	**4 852**
Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt	10	1 103	44
Valuutakursi ümberhindlus		-105	70
Muud finantstulud		0	1
Netokasum finantsvaradelt		**998**	**115**
Muud tulud		385	87
Tööjõukulud	7	-9 676	-8 065
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	7	-7 961	-7 317
Kasum enne laenude allahindluse kulu		**15 014**	**8 430**
Laenude allahindluse kulu	12	-1 767	-670
Aruandeperioodi puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt		**13 247**	**7 760**
Kasum lõpetatud tegevustelt	11	0	2 181
Aruandeperioodi puhaskasum		**13 247**	**9 941**
Muu koondkasum			
Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Müügiootel investeeringud:			
Finantsvarade ümberhindlus	9	-17	-17
Aruandeperioodi koondkasum		**13 230**	**9 924**
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		12 097	9 406
Mittekontrolliv osalus		1 150	535
Aruandeperioodi puhaskasum		**13 247**	**9 941**
Kokku koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		12 080	9 389
sh jätkuvatelt tegevustelt		*12 080*	*7 208*
sh lõpetatud tegevustelt		*0*	*2 181*
Mittekontrolliv osalus		1 150	535
Aruandeperioodi koondkasum		**13 230**	**9 924**

Lisad lehekülgedel 17 kuni 67 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Varad			
Nõuded keskpangale	8	265 127	199 844
Nõuded krediidiasutustele	8	27 171	11 442
Nõuded investeerimisühingutele	8	8 073	15 922
Müügiootel finantsvarad	9	799	3 508
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	64 197	99 511
Laenud ja nõuded klientidele	12	531 761	405 410
Muud nõuded klientidele	13	1 699	970
Muud finantsvarad	14	941	940
Muud varad	14	714	525
Materiaalne põhivara	15	1 002	606
Immateriaalne põhivara	15	771	625
Varad kokku		**902 255**	**739 303**
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	16	785 409	644 767
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	209	89
Võlad hankijatele ja muud kohustused	17	16 469	18 078
Allutatud kohustused	19	20 000	15 000
Kohustused kokku		**822 087**	**677 934**
Omakapital			
Aktsiakapital	20	56 500	51 500
Kohustuslik reservkapital		888	419
Muud reservid	9	-40	-23
Jaotamata kasum		20 902	8 705
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		**78 250**	**60 601**
Mittekontrolliv osalus		1 918	768
Omakapital kokku		**80 168**	**61 369**
Kohustused ja omakapital kokku		**902 255**	**739 303**

Lisad lehekülgedel 17 kuni 67 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2016	2015
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		29 409	23 180
Makstud intressid		-4 466	-3 794
Saadud teenustasud		9 760	6 942
Makstud teenustasud		-4 044	-2 090
Muud saadud tulud		385	87
Makstud tööjõu kulu		-9 101	-7 667
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-7 147	-6 519
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		**14 796**	**10 139**
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemisportfelli neto soetus ja müük		-287	-16
Laenud ja nõuded klientidele		-128 433	-94 546
Tähtajalised nõuded pankadele		0	1
Kohustuslik reservkapital keskpangas		-1 598	-1 640
Tagatisdeposiidid		-1	-157
Muud varad		-171	201
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused		187 136	168 048
Klientide tähtajalised hoiused		-31 506	-999
Saadud laenud		0	5 645
Saadud laenude tagasimaksed		-14 731	-7 221
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		120	-213
Muud kohustused		-1 699	13 705
Kokku äritegevuse rahavoog jätkuvatelt tegevustelt		**23 626**	**92 947**
Äritegevuse rahavoog lõpetatud tegevustelt		0	2 781
Neto rahavood äritegevusest		**23 626**	**95 728**
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	15	-1 362	-1 271
Müüdud materiaalne põhivara		10	0
Müüdud või lunastatud müügiootel investeeringud	9	3 608	782
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	10	35 788	38 805
Investeerimistegevuse rahavood lõpetatud tegevustelt	11	0	61
Neto rahavood investeerimistegevusest		**38 044**	**38 377**
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse	20	5 000	6 000
Allutatud kohustuste emiteerimine	19	5 000	7 000
Allutatud kohustuste lunastamine	19	0	-4 000
Neto rahavood finantseerimistegevusest		**10 000**	**9 000**
Valuutakursi muutuse mõju raha ja raha ekvivalentidele		**-105**	**70**
Raha ja raha ekvivalentide muutus		**71 565**	**143 175**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	8	221 070	77 895
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	**8**	**292 635**	**221 070**

Lisad lehekülgedel 17 kuni 67 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital						
(tuhandetes eurodes)	**Aktsia-kapital**	**Kohustuslik reservkapital**	**Muud reservid**	**Akumuleeritud kahjum/ jaotamata kasum**	**Kokku**	**Mitte-kontrolliv osalus**	**Oma-kapital kokku**
Saldo seisuga 01.01.2015	**45 500**	**118**	**-6**	**-704**	**44 908**	**233**	**45 141**
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 20)	0	301	0	-301	0	0	**0**
Aktsiakapitali sissemakse (lisa 20)	6 000	0	0	0	6 000	0	**6 000**
Aktsiaoptsioonid (lisa 20)	0	0	0	304	304	0	**304**
Puhaskasum	*0*	*0*	*0*	*9 406*	*9 406*	*535*	***9 941***
Muu koondkahjum	*0*	*0*	*-17*	*0*	*-17*	*0*	***-17***
2015 koondkasum kokku	0	0	-17	9 406	9 389	535	**9 924**
Saldo seisuga 31.12.2015	**51 500**	**419**	**-23**	**8 705**	**60 601**	**768**	**61 369**
Saldo seisuga 01.01.2016	**51 500**	**419**	**-23**	**8 705**	**60 601**	**768**	**61 369**
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 20)	0	469	0	-469	0	0	**0**
Aktsiakapitali sissemakse (lisa 20)	5 000	0	0	0	5 000	0	**5 000**
Aktsiaoptsioonid (lisa 20)	0	0	0	569	569	0	**569**
Puhaskasum	*0*	*0*	*0*	*12 097*	*12 097*	*1 150*	***13 247***
Muu koondkahjum	*0*	*0*	*-17*	*0*	*-17*	*0*	***-17***
2016 koondkasum kokku	0	0	-17	12 097	12 080	1 150	**13 230**
Saldo seisuga 31.12.2016	**56 500**	**888**	**-40**	**20 902**	**78 250**	**1 918**	**80 168**

Lisad lehekülgedel 17 kuni 67 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Pank (Pank) ja tema tütarettevõtte AS-i LHV Finance (koos Grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2016, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. AS LHV Pank omab 65 %-list osalust AS-is LHV Finance.

AS LHV Pank (Pank) osutab pangateenuseid, finantsnõustamisteenuseid ja väärtpaberivahenduse teenuseid Eesti, Leedu (kuni 31.03.2017) ja kuni 9. jaanuarini 2015 Soome klientidele (lõpetatud tegevus eelmisel aruandeperioodil, Helsingis asuva LHV Panga filiaali äritegevus müüdi 2015. aasta jaanuaris). Klientide teenindamiseks on avatud esindused Tallinnas, Tartus ja Vilniuses (suletakse 31.03.2017). AS LHV Pank on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. Seisuga 31.12.2016 on Grupi töötajate arv kokku 261, sh passiivseid töötajaid 13 (seisuga 31.12.2015: 248 töötajat, passiivseid töötajaid 13). AS LHV Finance pakub tarbimislaene eraisikutele ja jaemüüjatele järelmaksu teenust.

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne (sh raamatupidamise aruanne) on juhatuse poolt heaks kiidetud 22. veebruaril 2017. Konsolideeritud aastaaruanne esitatakse heaks kiitmiseks ainuaktsionärile AS LHV Group. AS LHV Group üle olulist mõju omavateks osapoolteks on Rain Lõhmus, kellele kuulub 25,90% hääleõigusest ja Andres Viisemann, kellele kuulub 9,81% hääleõigusest (vt ka lisa 20).

Juhatuse kinnitatud konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet mitte kinnitada. Nõukogu vastavat õigust ei oma.

LISA 2 Kokkuvõte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on toodud allpool. Toodud arvestuspõhimõtteid on Grupis järjepidevalt kasutatud kõikidele aruandes toodud perioodidele ja konsolideeritavatele ettevõtetele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

2.1 Koostamise alused

Grupi 2016. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud kui mõnes allpool toodud arvestuspõhimõttes on kirjeldatud teisiti, näiteks "õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused", sh tuletisinstrumendid ja müügiootel finantsvarad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-ile nõuab mitmetes valdkondades kriitiliste hinnangute tegemist. Samuti nõuab see juhtkonnapoolsete hinnangute tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on olulisel määral hinnangulised ja keerukad, või valdkonnad, kus tehtud eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju, on välja toodud lisas 4.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2016 ja lõppes 31. detsembril 2016. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud Grupi aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2016 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust Grupi aruannetele on välja toodud allpool.

(a) **Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine**

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2016.

"Avalikustamise projekt" – IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Standardit muudeti, et selgitada olulisuse mõistet ning seda, et ettevõte ei pea avalikustama IFRS standardite poolt nõutavat infot, kui avalikustatav informatsioon ei ole oluline – ja seda ka juhul kui IFRS standard sisaldab nimekirja konkreetsetest avalikustamise nõuetest või kirjeldab neid nõudeid kui miinimumnõudeid. Standard sisaldab ka finantsaruannetes avalikustatavate vahesummade kohta uut juhendmaterjali, mille järgi need vahesummad peavad olema (a) kokku arvutatavad

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

IFRS kohaselt kajastatud ja mõõdetud kirjetest ja summadest; (b) esitatud ja nimetatud viisil, et on selge ja arusaadav, millistest kirjetest vahesumma koosneb; (c) järjepidevad perioodide lõikes ning (d) mitte esitatud rõhutatumalt kui IFRS standardite poolt nõutavate alamsummade ja summade kirjed. Muudatuste rakendamisel ei olnud olulist mõju Grupi finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2016 algaval aruandeaastal, ei olnud olulist mõju Grupile.

(b) **Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused**

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Standard on Euroopa Liidu Komisjoni poolt heaks kiidetud. Lubatud on standardi varasem rakendamine, kuid Grupp ei ole plaaninud seda teha. Grupp kavatseb esmasel IFRS 9 standardi rakendamisel 2018. aastaaruandes kasutada vabastust 2017 võrdlusandmeid mitte korrigeerida. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmis-kategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande (FVOCI)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL).

IFRS 9 klassifitseerimise ja mõõtmise reeglite alusel tuleb finantsvarad klassifitseerida ja mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses, õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Finantsinstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist portfelli osas, kuhu instrument kuulub ning sellest, kas lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Ärimudeli hindamiseks on Grupp jaganud finantsvarad portfellidesse ja/või alamportfellidesse selle alusel, kuidas sarnaseid finantsvarasid koos hallatakse saavutamaks kindel äriline eesmärk. Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks tuletisinstrumendid). Varjatud („*embedded*“) tuletisinstrumente ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumi-aruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumi-aruande, peab ettevõte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumi-aruandes.

Eelpool kirjeldatud ärimudeli analüüsimine veel kestab, kuid praegused tulemused ei anna alust arvata, et finants-instrumentide mõõtmises toimuks olulisi muutusi võrreldes IAS 39-ga. Seega ei ole oodata, et standardi esmakordne rakendamine oluliselt mõjutaks Grupi finantspositsiooni, finants-tulemusi või omakapitali perioodil, mil standard esmakordselt rakendatakse. Tegemist on esialgsete hinnangutega ning võivad sõltuda ülemineku hetke tegelikust finantspositsioonist.

IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise mudeli nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi mudelil, vastupidiselt IAS 39 tegeliku krediidikahjumi mudelile. Samuti on IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise nõuded laiahaardelisemad võrreldes standardiga IAS 39, nõudes kõigi finantsvarade, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, sh bilansiväliste kohustuste (nii garantiid kui ka väljastamata laenusummad), puhul finantsvara väärtuse languse testimist. Testitavad finantsvarad jaotatakse kolme gruppi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele. Esimesse gruppi kuuluvad finantsvarad, mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist, teise gruppi kuuluvad finantsvarad, millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine, ning kolmandas grupis on mittetöötavad finantsvarad. Kolmandasse gruppi kuuluvate oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse individuaalselt, samas kui ebaolulistele finantsvaradele rakendatakse grupipõhist hindamist. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatav krediidikahjum. Teise ja kolmandasse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa on võrdne finantsvara oodatava krediidikahjumiga kogu eluea jooksul.

IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest grupist teise gruppi oluliselt allahindluse summa suurust. Grupis on veel määratlemisel, milliseid kriteeriumeid kasutada krediidiriski suurenemise hindamiseks ning kui palju need

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

kriteeriumid peaksid muutuma „olulise suurenemise“ määramiseks. Analüüs ja järeldused peaksid olema lõpetatud juunis 2017. Tulevikus arvele võetavate finantsvarade puhul kasutatakse krediidikvaliteedi indikaatorina makseviivituse tõenäosust (PD ehk *probability of default*) kogu eluea jooksul. Lisaks, erilise kohtlemise all olevad ja üle 30 päeva makseviivitusega finantsvarad klassifitseeritakse esimesest grupist teise gruppi.

Grupi praegune grupipõhine allahindluste arvutamine defineerib kahjujuhtumina reitingu/skooringu halvenemise, kuid ei ole oodata, et praeguse mudeli kahjujuhtum IFRS 9 rakendamisel võrdub finantsvara liigitumisega esimesest grupist teise gruppi. IFRS 9 alusel arvutatakse allahindlus makseviivituse hetkel oleva laenu suuruse (EAD), makseviivituse tõenäosuse (PD) ja kahjumäär makseviivituse korral (LGD) korrutisena. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade puhul arvutatakse 12 kuu oodatav krediidikahjum, kuid teise gruppi kuuluvatel finantsvaradel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea jooksul.

Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine, arvutab Grupp praegu individuaalse allahindluse summa krediidikvaliteedi halvenemise kaasa toonud sündmuse kuupäeva ja sellest teavitamise kuupäeva vahelise perioodi hinnangulise kahjumi alusel, kuid IFRS 9 alusel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea kohta. Kogu eluea oodatava krediidikahjumi arvutamisel IFRS 9 alusel, sh grupi hindamisel, peab arvutus põhinema tõenäosusega kaalutud tulevikku vaataval informatsioonil. Tõenäoliselt toovad uued reeglid kaasa allahindluste suurema volatiilsuse ning standardi esmakordsel rakendamisel negatiivse mõju omakapitalile. Suurtele positsioonidele ei tohiks olulist mõju olla. Mõju kapitali adekvaatsusele pole praegu võimalik hinnata, sest Baseli komitee väljastab tõenäoliselt uued reeglid IFRS 9 standardile üleminekul, kuid need pole veel lõplikud. Uute reeglite rakendamise pikaajaline mõju kapitaliadekvaatsusele on tõenäoliselt negatiivne, kuna hetkest, mil ülemineku reeglid enam ei kehti, toob omakapitali vähenemine kaasa CET 1 kapitali languse.

Allahindluste arvutamine IFRS 9 alusel hakkab nõudma ettevõtetelt kogenumat krediidikvaliteedi hindamist võrreldes praeguse standardiga IAS 39 ning seega toob kaasa suurema subjektiivsuse. Tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine muudab standardi rakendamise keerulisemaks ja allahindlused sõltuvaks juhtkonna hinnangutest majanduse tulevikuväljavaadete osas. Tõenäoliselt on IFRS 9 reeglite alusel arvutatud allahindluste summad volatiilsemad ning tsüklisoodumuslikumad võrreldes standardiga IAS 39, tulenedes põhiliselt tulevikustsenaariumite subjektiivsusest.

Uus standard muudab riskimaandamisarvestuse nõudeid põhiliselt selle poolest, et seob riskimaandusarvestuse paremini riskijuhtimisega, kuid need standardi muudatused ei oma otsest mõju Grupile, sest Grupp ei kasuta praegu riskimaandust. Samas näeme, et uued riskimaandusarvestuse nõuded annavad Grupile paremad võimalused riskimaandusarvestuse kasutuselevõtuks, eesmärgiga vähendada finantsaruannetes selliste positsioonide volatiilsust, mida maandatakse raamatupidamislikult teisiti kajastatavate instrumentidega.

Grupis on moodustatud projekt teostamaks vajalikud muudatused nii riskijuhtimise kui ka IT süsteemide osas. Uue standardi rakendamise lõplik mõju finantsaruannetele pole praegu veel täpselt teada ning see selgub 2017. aasta teises kvartalis. Grupp on siiski kindel, et uus standard muudab allahindlused volatiilsemaks, finantsvara väärtuse languse mudeli keerulisemaks ning läbipaistvus väheneb. Oleme kalkuleerinud, et uue standardi rakendamisega seonduvate arenduste kulutused on ligikaudu 500 tuhat eurot..

IFRS 16 “Rendilepingud” (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

“Avalikustamise projekt” – IAS 7 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2017 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“ (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega muudatused“

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõte on müügitehingu põhiosutaja (*principal*) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel.

Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

2.2 Konsolideerimine

2016. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS LHV Pank (emaettevõte) ja tema tütarettevõtja AS LHV Finance finantsaruandeid.

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtja soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetused). Soetusmaksumuseks loetakse omandamise kuupäeval makstava tasu (s.o. omandamise eesmärgil üleantava vara, võetud kohustuse ja omandaja poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide) õiglast väärtust. Omakapitaliinstrumentide emiteerimise tehingukulusid kajastatakse omakapitali vähendamisena, võlainstrumendi emiteerimise tehingukulud kajastatakse võlainstrumendi bilansilise väärtuse vähendamisena ning kõik muud omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse kuludes. Ostumeetodi korral võetakse kõik omandatud tütarettevõtja eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mitte-kontrolliv osalus omandatavas ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglases väärtuses või (b) mitte-kontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast. Mitte-kontrollivaid osalusi, mis ei ole osalused enam käesoleval hetkel, mõõdetakse õiglases väärtuses.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mitte-kontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Grupi osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglane väärtus, siis pärast juhtkonna poolt täiendavate hinnangute tegemist kõikide omandatud varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ja nende õiglaste väärtuste hindamiste osas, kajastatakse vahe koheselt kasumiaruandes.

Kõik omavahelised nõuded ja kohustused ning grupisisesed tehingud ja realiseerimata tulu Grupi ettevõtete vahelistelt tehingutelt on elimineeritud. Elimineeritud on ka realiseerimata kahjumid, v.a. kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel soetatud tütarettevõtjate tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdud tütarettevõtjate tulemus konsolideeritakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtja) eraldiseisvad konsolideerimata põhiaruanded. Emaettevõtja põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtjate kajastamist käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtja eraldiseisvates põhiaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud IAS 27 „Konsolideeritud raamatupidamise aruanded” nõuetele vastavalt. Emaettevõtja eraldiseisvates põhiaruannetes, mis on lisatud käesolevasse konsolideeritud raamatupidamise aruandesse (vt lisa 25), on investeeringud tütarettevõtjate aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mitte-kontrolliv osalus

Mitte-kontrollivat osalust näidatakse konsolideeritud kasumiaruandes Grupile otseselt või kaudselt mittekuuluvat osa tütarettevõtete puhaskasumist (kahjumist). Mitte-kontrolliva osalusena konsolideeritud finantsseisundi aruandes näidatakse omakapitali koosseisus eraldi real Grupi tütarettevõtete

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Grupiväliste aktsionäride või osanike osa tütarettevõtte omakapitalist. Mitte-kontrolliv osalus kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mitte-kontrolliva osaluse osakaal osa eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

2.3 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste ümberarvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real "Valuutakursi ümberhindlus".

Mittemonetaarsete varade, nagu investeeringud omakapitali-instrumentidesse, mida kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, valuutakursimuutuste mõju kajastatakse kasumiaruandes real "Valuutakursi ümberhindlus".

2.4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoiuseid keskpangas ja teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

2.5 Finantsvarad

Grupp klassifitseerib finantsvarasid järgmistesse kategooriatesse:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad
- lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud
- müügiootel finantsvarad
- laenud ja nõuded

Klassifitseerimine sõltub finantsvara soetuse eesmärgist. Grupi juhtkond määrab finantsvarade esmasel kajastamisel nende klassifitseerimise.

	IAS 39 kategooria	Klass (määratletud Grupis)		31.12.2016	31.12.2015
Finants-varad	Laenud ja nõuded	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele		300 371	227 208
		Laenunõuded klientide vastu	Laenud juriidilistele isikutele	446 188	353 731
			Laenud eraisikutele	85 573	51 679
		Muud nõuded klientidele		1 699	970
		Muud finantsvarad		941	940
	Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Kauplemise eesmärgil soetatud väärtpaberid	Aktsiad	130	43
			Noteeritud võlakirjad	63 817	99 468
			Tuletisinstrumendid	250	0
	Müügiootel finantsvarad	Investeerimisväärtpaberid	Noteeritud võlakirjad	579	3 508
			Aktsiad	220	0

a) Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Finantsvaradena õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse

- kauplemise eesmärgil hoitavaid finantsvarasid (sh tuletisinstrumendid)
- finantsvarasid, mida nende esmasel kajastamisel on määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks

Finantsvarad kajastatakse **kauplemise eesmärgil hoitavaks**, kui need on soetatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil lähitulevikus. Tuletisinstrumendid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Finantsvarade tavapäraseid oste ja müüke kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Eelmisel aruandeperioodil kajastati eelpool nimetatud oste ja müüke väärtuspäeval. Selle arvestuspõhimõtte muutus ei omanud finantsseisundi aruandele mingisugust mõju, sest seisuga 31.12.2015 puudusid tehingud, mille tehingupäev oli enne bilansipäeva ja väärtuspäev peale bilansipäeva. Sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses; tehingukulud kajastatakse otse kasumiaruandes. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse neid finantsvarasid jätkuvalt nende õiglases väärtuses. Finantsvaradelt arvestatakse intressitulu korrigeeritud soetusmaksumuselt kasutades sisemist intressimäära ning kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Finantsvarade õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumi või kahjumina aruandeperioodi kasumiaruandes netona real "Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt". Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ostu ja müügi arvestusel kajastatakse soetatavate varade tehingu- ja bilansipäeva vahelisel perioodil toimunud väärtuse muutust aruandeperioodi kasumi või kahjumina, analoogselt Grupi omanduses olevate samasuguste finantsvarade kajastamisele. Dividenditulu finantsvaradelt, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kajastatakse kasumiaruandes real „Dividenditulu" siis, kui Grupil tekib õigus dividendide saamiseks.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul (st väärtpaberid, millele eksisteerib aktiivne turg) nende ostunoteering. Turul aktiivselt mittekaubeldavate investeeringute õiglase väärtuse hindamiseks kasutatakse alternatiivseid meetodeid nagu hiljutistes tehingutes kasutatud hind (kui tegu on turutingimustega), diskonteeritud rahavoogude meetod või optsioonide hindamise mudelid.

Tuletisinstrumendid (forward-, swap- ja optsioonitehingud) võetakse finantsseisundi aruandes arvele õiglases väärtuses tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Juhul, kui tuletisinstrumendid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse hindamiseks hindamismeetodeid. Kasumid/kahjumid tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulu või kuluna kasumiaruande real „Netotulem õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt". Tuletisinstrumendid kajastatakse finantsseisundi aruandes varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansilisi varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidelt ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Finantsvarad, mis on soetamisel määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande - finantsvarad klassifitseeritakse nimetatud kategooriasse, kui varade esmasel kajastamisel on need määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks ning muutused õiglases väärtuses kajastatakse järjepidevalt kasumiaruandes.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kui teatud finantsvarade, nagu näiteks võla- või omakapitaliinstrumentide, õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Lisas 3.6 on toodud finantsvarade õiglane väärtus.

b) Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud on aktiivsel turul noteeritud finantsinstrumendid, millel on kindel tähtaeg ja mille osas panga juhatusel on kavatsus ja võimalus hoida neid lõpptähtajani. Nendeks ei ole:

- investeeringud, mis on soetusel defineeritud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad;
- investeeringud, mis on klassifitseeritud kui müügiootel varad;
- investeeringud, mis vastavad laenude ja nõuete kriteeriumitele.

Need investeeringud on algselt arvele võetud õiglases väärtuses koos kõigi soetusega otseselt seotud kuludega ning edasi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Allahindlused lahutatakse investeeringu bilansilisest väärtusest ja allahindluse kulu kajastatakse kasumiaruandes.

c) Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on finantsinstrumendid , mis on mõeldud määramata tähtajaga hoidmiseks, mida võidakse müüa vastavalt likviidsusvajadusele või muutustele intressimäärades, valuutakurssides või aktsiahindades. Müügiootel väärtpaberid kajastatakse õiglases väärtuses. Müügiootel finantsvaradena kajastatud võlakirjade intressitulu kajastatakse kasumiaruandes kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Muud müügiootel finantsvarade õiglase väärtuse muutused on kajastatud muus koondkasumis.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

d) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenunõuded klientide vastu kajastatakse siis, kui Grupp annab võlgnikule raha kindlaksmääratavate maksetega noteerimata nõude vastu, mis ei ole tuletisinstrument, ilma kavatsuseta sellest tuleneva debitoorse võlgnevusega kaubelda. Laenud ja ettemaksed kajastatakse kuni nende tagasimaksmiseni või mahakandmiseni. Peale esmast arvelevõtmist kajastab Grupp laene ja ettemakseid korrigeeritud soetusmaksumuses (miinus põhiosa tagasimaksed ja vajadusel võimalikud allahindlused) ning arvestab järgmistel perioodidel intressitulu nõudelt kasutades sisemise intressimäära meetodit. Krediitkaartide puhul on finantsseisundi aruandes kajastatud laenuvõtja tegelik limiidi kasutus.

Kapitalirenditehinguks loetakse renditehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad rendileandjalt üle rentnikule. Vara juriidiline omandiõigus võib rentnikule üle minna rendiperioodi lõppedes. Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes varana renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses (pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus), juhul kui see on madalam. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendi nõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Kui rendilepingu sõlmimisega kaasnevad teenustasud ja algsed otsesed kulud, võetakse need arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendi nõude arvestusel. Nõude hindamise aluseks on lepinguliste kohustuste õigeaegne täitmine, rendiobjekti eeldatav turuväärtus ja täiendavad tagatised, kliendi finantspositsioon ja usaldusväärsus. Nõude allahindlus vähendab finantsseisundi aruandes vastava vara väärtust.

Tulenevalt lepingutingimuste olulistest muutustest kajastatakse restruktureeritud laenud uute laenudena juhul, kui on toimunud uue laenu väljastamine, sh olemasoleva laenu refinantseerimine või olemasoleva laenu suurendamine laenu põhiosa, intresside, viiviste või muude sellega seotud maksete tasumiseks. Laenud, mille puhul toimub muude lepingutingimuste muutmine kliendi krediidikvaliteedi halvenemise tõttu ei vasta kajastamise lõpetamise kriteeriumile.

Nõuded klientidele tekivad klientidele teenuse osutamisest ja need võetakse algselt arvele õiglases väärtuses koos tehingukuludega ning kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit (miinus tagasimaksed ning allahindlus vara väärtuse langusest).

Laenude ja nõuete väärtuse langust hinnatakse vastavalt punktis 2.6. kirjeldatud põhimõtetele.

2.6 Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtuse langus

Finantsvarade väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes perioodil, mil kahjulik sündmus (või sündmused) leiab aset pärast vara esialgset arvelevõtmist ja see kahjulik sündmus (või sündmused) omab mõju finantsvara või finantsvarade grupi tuleviku rahavoole, mis on usaldusväärselt hinnatav. Kui Grupp hindab, et individuaalselt hinnatava finantsvara osas ei ole võimalik objektiivselt hinnata kahjuliku sündmuse (või sündmuste) toimumist, siis nimetatud finantsvara kaasatakse teiste sarnaste krediidiriski tunnustega finantsvarade gruppi ja hinnatakse allahindlusvajadust grupipõhiselt.

Grupp hindab riske, võttes arvesse kogu deebitori maksevõime kohta teada oleva informatsiooni ning kas on ilmnenud objektiivseid asjaolusid, mis viitaks väärtuse langusele (ostja finantsraskused, pankrot või võimetus täita oma võlakohustus Grupi ees).

Ettevõtluslaene, arvelduslaene ja liisinguid hinnatakse individuaalselt lähtudes peamiselt võlgnevuses nõuete ületähtaegsete päevade arvust ja tagatise realiseerimisväärtusest selle olemasolul. Muud kriteeriumid vara väärtuse võimaliku languse objektiivseks hindamiseks on ettevõtja majanduslik seisund, majandusharu olukord, laenuvõtja usaldusväärsus, tema juhtkonna kompetents ja muud faktorid. Aktsiate või võlakirjade tagatisel väljastatud võimendus- ja repolaene nii juriidilistele kui füüsilistele isikutele hinnatakse individuaalselt lähtudes eelkõige tagatise turuväärtusest. Eraisikutest klientidele väljastatud tarbimislaene, eluasemelaene, krediitkaardilaene ja järelmaksulaene hinnatakse grupipõhiselt. Füüsilisest isikust laenusaajate puhul hinnatakse laenulepingus fikseeritud kohustuste täitmise õigeaegsust, maksevõimet, tagatise väärtust, vanust, haridust, tööstaaži, säästmisharjumusi ja muid krediidiriski mõjutavaid tegureid.

Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse finantsvarasid homogeensete krediidiriski tunnuste põhjal. Need tunnused on vajalikud hindamaks selliste varagruppide tulevasi rahavooge, mille puhul toimub võlgnike eeldatava maksekäitumise hindamine lepinguliste kohustuste õigeaegse ja täieliku täitmise osas. Grupipõhiselt allahinnatavate varagruppide tuleviku rahavoogu hinnatakse varade lepinguliste rahavoogude põhjal ning juhtkonna hinnangu põhjal nende varade ajaloolise makseviivitusse jäämise ja laenukahjumite kohta. Ajaloolisi laenukahjumeid korrigeeritakse kehtivate vaadeldavate andmete põhjal, kajastamaks hetke tingimuste mõju, mis ei mõjutanud seda perioodi, millel ajaloolised kahjumid tuginevad ja kõrvaldamaks nende möödunud perioodide neid mõjusid, mis hetkel ei esine. Grupp vaatab regulaarselt üle tuleviku rahavoogude hindamise meetodeid ja eeldusi, et vähendada võimalikke erinevusi kahjuhinnangute ja tegelike kahjude vahel.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Juhul, kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatav varasemalt allahinnatud finantsvara lepingutingimusi muudetakse või toimub muu muutus seoses võlgniku finantsraskustega, leitakse allahindlus kasutades enne lepingutingimuste muutmist kehtinud esialgse sisemise intressimääraga. Muudetud lepingutingimustega vara kajastamine lõpetatakse ning kajastatakse uus vara õiglases väärtuses ainult juhul, kui varaga seotud riskid ja hüved oluliselt muutusid. Viimane on tavaliselt hinnatav olulise erinevusega vara esialgsete rahavoogude ja uute tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses.

Vara väärtuse langused kajastatakse alati läbi allahindluskonto, milleks on vara jääkväärtuse allahindamine eeldatavate tulevaste rahavoogude (mis ei sisalda veel toimumata tulevasi krediidikahjumeid) nüüdisväärtuseni, kasutades diskonteerimiseks laenu esialgset sisemist intressimäära. Tagatisega kaetud finantsvarade tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamisel võetakse arvesse ülevõetavast tagatisest eeldatavalt saadavad rahavood, millest arvestatakse maha tagatise saamise ja müügiga seotud kulud, olenemata kas tagatise ülevõtmine on tõenäoline. Vara väärtuse langused kajastatakse kasumiaruandes real „Laenude allahindluse kulu“.

Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad (kliendi krediidireitingu paranemine) ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus vähendades aruandeaastal kasumiaruande allahindluse kontot. Kasumiaruandes kajastatakse allahindluse tühistamine tuluna real „Laenude allahindluse kulu“.

Ebatõenäoliselt laekuvad laenud kantakse finantsseisundi aruandest maha vastava laenu allahindluse arvelt, kui kõik laenu sissenõudmisega seotud protseduurid on lõpetatud ning täpne laenust saadav kahjum selgunud. Varasemalt finantsseisundi aruandest välja kantud laenude hilisemad laekumised krediteeritakse kasumiaruandes allahindluse konto vähendamisena.

Intressitulu laenudelt on kajastatud kasumiaruandes real „Intressitulu”.

2.7 Lõpetatud tegevusvaldkonnad

Lõpetatav tegevusvaldkond on grupi komponent, mis bilansipäeva seisuga liigitatud müügiks hoitavaks ja esindab eraldi olulist äritegevusvaldkonda või äritegevuse geograafilist piirkonda ning on osa eraldiseisvast koordineeritud plaanist realiseerida üksik oluline äritegevusvaldkond või äritegevuse geograafiline piirkond. Põhivara või müügigrupp liigitatakse müügiks hoitavaks, kui selle bilansiline jääkmaksumus kaetakse peamiselt müügitehinguga, mitte jätkuva kasutusega, ja müük on väga tõenäoline 12 kuu jooksul. Müügiks hoitavate varade gruppi kajastatakse bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. 2014. aasta lõpus müügiootel varadena arvele võetud Soome filiaali varade bilansiline väärtus vastab nende õiglasele väärtusele. Lõpetatud tegevusvaldkonna tulemus ja rahavood näidatakse eraldi jätkuvate tegevusvaldkondade tulemusest ja rahavoogudest ning vastavalt korrigeeritakse ka võrdlusandmeid. Grupisisesed tehingud lõpetatava ja jätkuvate tegevusvaldkondade vahel elimineeritakse vastavalt sellele, kas tehingud jätkuvate ja lõpetatava tegevusvaldkonna vahel jätkuvad ka pärast müügitehingut.

2.8 Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulusid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ning sisustuse aastase amortisatsioonimäärana kasutatakse 33%, rendipinna parendustele kas 20% aastas või amortiseerimist rendiperioodi pikkuse jooksul, sõltuvalt kumb on lühem. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse kasutusele võtmise kuust ning arvestatakse kuni vara bilansiline väärtus jõuab selle vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi materiaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Juhul, kui vara bilansiline jääkmaksumus on suurem tema kaetavast väärtusest (kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus), on materiaalse põhivara objektid koheselt alla hinnatud nende kaetavale väärtusele kajastades vara väärtuse languse kulu aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse jääkväärtuse lahutamisel müügist saadud summadest, on

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

kajastatud kasumiaruandes ridadel „Muud tulud“ ja „Administratiiv- ja muud tegevuskulud“.

2.9 Immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ja mille hulka hetkel kuulub soetatud tarkvara. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Peale soetamist kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja kogunenud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt. Amortisatsioonimäär ostetud litsentsidele on 33% aastas. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja immateriaalsete varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Väärtuse languse kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ulatuses, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat väärtust, mis on kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus.

2.10 Finantsgarantiid ja tegevusgarantiid

Grupp väljastab finantsgarantiisid ja võtab kohustusi väljastada laene. Finantsgarantii lepingud nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist, kui klient ei ole täitnud võlakohustuse tingimusi kolmanda osapoole ees ning finantsgarantiid kannavad krediidiriski nagu antud laenud. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel garantii jääkväärtus amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul, välja arvatud juhul, kui on muutunud tõenäoliseks, et Grupil on kohustus välja anda laen ning ei planeerita nimetatud laenu koheselt peale väljastamist müüa. Sellistel juhtudel laenu esmasel kajastamisel garantiitasud kajastatakse laenu jääkväärtuse osana. Igal bilansipäeval hinnatakse garantiist tulenevaid kohustusi kõrgemas kahest, kas lineaarselt amortiseeritud garantiitasu jääkväärtus või juhtkonna hinnangust garantiilepingust tulenevate kohustuste arveldamiseks.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavapäraselt võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid kas (i) algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses või (ii) parima hinnangu alusel, milline on tänasesse väärtusesse diskonteeritud lepingu lõpetamise potentsiaalne kulu iga aruandeperioodi lõppedes; sõltuvalt kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenunõuded.

2.11 Finantskohustused

Grupp klassifitseerib finantskohustused 2 kategooriasse:

a) finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

b) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustused

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande finants-kohustuse (tuletisinstrument) kajastamist vaata arvestuspõhimõttes 2.5. (a). Kõigi muude finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tehingukulud kaasatakse sisemise intressimäära arvutustesse. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”.

Klientide deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, miinus tehingukulud, ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Klientide hoiused ja saadud laenud“, sh kajastatakse samal real tekkepõhiselt arvestatud intressikohustusi. Tekkepõhiselt arvestatud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Võetud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, miinus tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Allutatud kohustuseks loetakse kohustusi, mis krediidiasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ja muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

2.12 Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad nii välja maksmata palgakohustusi kui Eesti Vabariigis kehtiva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga, mis sisaldab lisaks puhkusetasu kohustusele ka sellelt

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjatele kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustusena ning kasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemakseid riigi pensionifondi. Pangal puudub juriidiline või faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

2.13 Aktsiapõhised maksed

Ettevõtte emaettevõte AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi emaettevõte tasub oma tütarettevõtete töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone AS LHV Group aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglane väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul ettevõtte tööjõukuluna ning omakapitali (jaotamata kasumi) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglane väärtus on leitud:

- arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi (näiteks AS LHV Group aktsiahinda);
- jättes välja aktsiate üleandmise eelduseks olevad tegevustulemustega seotud eesmärkide ja turuga mitteseotud tingimuste mõju nagu näiteks ettevõtte kasumlikkus ja kasvueesmärgid ning töötaja töötamine ettevõttes üle teatud ajaperioodi.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab ettevõte, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele tulenevalt optsioonide väljastamise tingimustest. Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Optsioonide väljastamist LHV Group tasandil tema tütarettevõtete töötajatele käsitletakse, kui kapitali sissemakset tütarettevõttesse. Optsioonide õiglase väärtuse kulu kajastatakse optsiooniperioodi vältel emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes tütarettevõtte investeeringu suurendamisena ning krediteeritakse omakapitalis. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalkindlustusmaksu kulu.

2.14 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik alus või mis tulenevad Grupi senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad tõenäoliselt ressurssidest loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel finantsseisundi aruandes lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata äritegevuse tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohutustena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhiselt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise või mitmete kohustiste tulemusena peab ettevõte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

2.15 Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustuste eristamine

Varad, milledest tulenevate hüvede realiseerumist Grupi jaoks on oodata 12 kuu jooksul, kajastatakse lühiajalise varana. Varad, millede puhul osaline hüvede realiseerumine toimub peale 12 kuu möödumist bilansipäevast, kajastatakse pikaajalisena selles osas, mille realiseerumist on oodata pärast 12 kuulise perioodi möödumist. (vt lisa 3.4)

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõigi pikaajaliste varade ja kohustuste kohta on vastav pikaajaline osa eraldi välja toodud raamatupidamise aastaaruande vastava lisa juures (vt lisa 3.4).

2.16 Tulud ja kulud

Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsiibi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile, tulu on usaldusväärselt määratav ning teenused on Grupi poolt osutatud. Grupi tavapärase äritegevuse käigus teenitud tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Teenustasutulud (ka kontohalduse ja portfellihalduse tasud) kirjendatakse raamatupidamises siis, kui teenus on osutatud ja Grupil on tekkinud summale nõudeõigus. Laenude kohustistasud, mis on seotud antud laenude väljavõtmata osaga ja mille tasu muutub vastavalt väljavõtmata osa suurusele, kajastatakse intressituluna perioodi jooksul, mil täiendava laenusumma väljavõtmist on kliendile võimaldatud. Nõustamisteenuste käigus saadavad teenustasutulud kolmandatelt osapooltelt (müügi- ja ostunõustamised, osaluste omandamised jms) kajastatakse üldjuhul lepingu aluseks oleva tehingu toimumisel või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Portfellihalduse, muude nõustamisteenuste tasud ning investeerimisfondide tegevusega seonduvad varahaldustasud kajastatakse vastavalt lepingule, tavaliselt teenuse osutamise perioodi jooksul. Samu arvestuspõhimõtteid kasutatakse ka pikema perioodi jooksul osutatavate varahalduse, finantsplaneerimise ja kontohalduse teenuste osas. Tulemusega seotud tasud või tasu osad kajastatakse siis, kui vastavad tulemusega seotud kriteeriumid on täidetud või lähtudes valmidusastme meetodist. Muud ühekordsed tehingutulud ning muud tulud kajastatakse tekkepõhiselt vastava tehingu toimumise hetkel.

Teenustasukulu kajastatakse peale teenuse saamist ja kui kohustus on tekkinud.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit või õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade osas. Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade tehingu kulud on osa sisemise intressimäära arvestusest.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Sisemise intressimäära arvutamisel hindab Grupp rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevasi krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on sisemise intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised. Kui nõude puhul tekib vajadus allahindluseks, siis vähendatakse nõude bilansilist väärtust tema kaetava väärtuseni, milleks on eeldatavad rahavood diskonteerituna esialgse sisemise intressimääraga ning jätkates intressitulu kajastamist järgnevatel perioodidel vähendades allahindlust. Kui finantsvara või rühm sarnaseid finantsvarasid on vara väärtuse languse tõttu alla hinnatud, kajastatakse neilt tekkivat intressitulu kasutades sama intressimäära, millega diskonteeriti tuleviku rahavoogusid leidmaks vara väärtuse langusest tekkinud kahju.

Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks ning majandusliku kasu saamine on tõenäoline.

2.17 Varahaldusteenused

Grupp tegeleb varahaldusteenuste pakkumisega (lisa 21). Selliseid varasid, mille on Grupile hallata andnud kolmandad osapooled ja mis ei kuulu Grupile, kajastatakse bilansiväliselt. Antud varade haldamisest ja hoidmisest saadakse teenustasu ja Grupile nendega krediidi- ega tururiske ei kaasne.

2.18 Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised materiaalse põhivara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Grupp kasutab kasutusrenti peamiselt ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Administratiiv- ja muud tegevuskulud".

2.19 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ja kohustusi. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt,

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Vastavalt kohalikele tulumaksuseadustele maksustatakse Lätis, Leedus ja Soomes ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksumäärad	2016	2015
Läti	15%	15%
Leedu	15%	15%
Soome	20%	20%

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja konsolideeritud finantsaruandes kajastatud vara ja kohustuste bilansiliste väärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavast maksukahjumist. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendel perioodidel, kui ajutised erinevused või maksukahjumid realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvara ja kohustused on tasaarveldatud ainult ühe Gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud tulumaksuvara ajutistelt erinevustelt ning maksukahjumitelt kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult siis, kui on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus. Edasilükkunud tulumaks arvestatakse ajutistelt erinevustelt investeeringutest tütarettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui ajutise erinevuse realiseerumine on Grupi kontrolli all ja ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 20.

2.20 Varade ja kohustuste saldeerimine

Finantsvarade ja -kohustuste vahel tehakse netoarvestusi ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks eksisteerib juriidiline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida netobaasil või samaaegselt. Täpsem informatsioon on toodud lisas 3.8.

2.21 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 3 Riskide juhtimine

Risk on defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast majandustulemusest. Oma igapäevastes toimingutes puutub Grupp kokku mitmete riskidega. Grupi riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta ning juhtida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimiseerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine baseerub Grupi tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise metoodikate väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelvalvet kogu organisatsioonile. Riskijuhtimise põhimõtted, nõuded ning vastutusvaldkonnad on kirjeldatud sise-eeskirjades. Vastavalt kehtestatud kapitalijuhtimise põhimõtetele peab riskide katteks Grupil olema piisavalt kapitali.

3.1 Kapitali juhtimine

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- ✓ tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit toota;
- ✓ säilitada tugev kapitali baas, mis toetab äritegevuse arengut;
- ✓ täita kapitalile kehtestatud nõudeid, nagu need on ette nähtud järelevalveorgani poolt.

Grupi poolt hallatav kapital 31.12.2016 seisuga oli 96 510 tuhat eurot (31.12.2015: 75 113 tuhat eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtutakse nii regulatiivsetest miinimumnõuetest, kui ka sisemisest täiendavast puhvrist.

Grupp jälgib oma kapitali planeerimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, omades vajalikku kapitalivaru, mis tagab majandusliku säilimise ja võimaldab finantseerida uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;
- Kapitali juhtimisel on põhitähelepanu esmase tasandi omavahenditel, sest ainult esmase tasandi omavahendid omavad kahjumite absorbeerimise võimet. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid on sõltuvuses esmase tasandi omavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada: 1) reguleeritud miinimumkapital ja 2) grupi poolt hoitav kapitalivaru. Täitmaks oma pikaajalisi majanduslikke eesmärke peab Grupp püüdlema ühelt poolt reguleeritud miinimumkapitali proportsionaalse vähendamise suunas (läbi riskide vähendamise ja kõrge läbipaistvuse). Teiselt poolt peab Grupp püüdlema piisava ja konservatiivse kapitalivaru suunas, mis tagab majandusliku säilimise ka ränga negatiivse riskistsenaariumi korral;
- Grupi poolt seatud riskiisu on oluline sisend kapitali planeerimisele ja kapitali eesmärkide seadmisele. Kõrgem riskiisu tähendab kõrgema kapitalivaru hoidmist.

Omavahendid	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Sissemakstud aktsiakapital	56 500	51 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	848	396
Eelmiste perioodide jaotamata kasum/-kahjum	7 838	-1 099
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-772	-626
Aruandeperioodi kasum	12 096	9 406
Mittekontrolliv osalus	0	535
Esimese taseme omavahendid kokku	**76 510**	**60 113**
Allutatud kohustused	20 000	15 000
Teise taseme omavahendid kokku	**20 000**	**15 000**
Kokku neto-omavahendid	**96 510**	**75 113**

Krediidiasutuse omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama krediidiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali (5 miljonit eurot) minimaalsuurust. 2014. aasta alguses hakkas Euroopa Liidus pankade ja investeerimisühingute kapitalile kehtima uus õigusraamistik (CRD IV/CRR), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud, nn Basel III raamistikul. Uue reeglistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandušokkidele ja tagada selle abil majanduse piisav ning jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad uued nõuded krediidiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Uues kapitalinõuete direktiivis on määratletud ka makrofinants-järelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada tsüklit võimendavat krediidiasutuste käitumist ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske.

Otsekohalduva määrusega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiasutusi (ja neid konsolideerivaid valdus-ettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma riskivarade suhtes 4,5% ulatuses esimese taseme põhiomavahendeid (CET 1 – common equity tier 1) ning 6,0% ulatuses esimese taseme

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

omavahendeid (Tier 1 kapital). Kogu kapitalinõue (CAD), mis sisaldab nii esimese taseme kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite kujundamise põhimõtted.

Eestis on lisaks omavahendite baasnõuetele krediidiasutustele kehtestatud kapitali säilitamise ning süsteemse riski puhvrid, vastavalt 2,5% (määratud Finantsinspektsiooni poolt) ning 1,0% (määratud Eesti Panga poolt). Kuna nimetatud puhvrid lisanduvad nii Tier 1 kui ka kogu omavahendite baasnõuetele, on minimaalne Tier 1 nõue Eestis 9,5% ning kogu omavahendite nõue 11,5%. Viimasele lisandub veel krediidiasutuse spetsiifiline täiendav Pillar 2 nõue.

Ülevaade kapitalinõude kujunemisest on toodud alljärgnevas tabelis:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Minimaalne regulatiivne nõue	**8,00%**	**9,50%**	**11,50%**

Järgnevas tabelis on toodud kuni augustini 2016 kehtinud kapitalinõue:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Minimaalne regulatiivne nõue	**9,00%**	**10,50%**	**12,50%**

Igal aastal kinnitab panga nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme katmaks võimalikke riske. Samuti viiakse igal aastal läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Kapitali adekvaatsust ja seaduses ette nähtud kapitali kasutamist jälgib finantsosakond. Aruandes on kajastatud kapitali adekvaatsuse info konsolideeritud baasil. Järelevalveorganile esitatakse regulaarselt aruandlus krediidiasutusele kehtestatud usaldatavusnormatiivide nõuete ning riskide katmiseks vajalike kapitalinõuete täitmise kohta. Nimetatud aruanded esitatakse Panga kui konsolideerimisgrupi emaettevõtte kohta eraldiseivalt.

LHV kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk kajastab potentsiaalset kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita õigeaegselt endale võetud kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide deposiitidest, võlakirjadest, kõige rohkem aga klientidele laenu andmisest, sealhulgas laekumata laenudest, antud garantiidest ja muudest nõuetest ning väljastamata laenudest. Krediidiriski alandamiseks analüüsib Grupp nii klientide kui ka äripartnerite majandustegevust ja finantsseisu. Pärast laenu väljastamist jälgitakse regulaarselt kliendi maksevõimet ja tagatise väärtust.

3.2.1 Krediidiriskide jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgnevatesse olulisematesse kategooriatesse:

a) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

b) laenud ja nõuded keskpangale ja krediidiasutustele (tabelites kasutatud „pankadele“) ja investeerimisühingutele

c) finantsvõimenduslaenud (laenud aktsiate või võlakirjade tagatisel), sh repolaenud

d) ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele

e) jaelaenud

f) tagatiseta tarbimislaenud

g) krediitkaardid ja eraisikute arvelduskrediit

h) liising

i) järelmaks

j) hüpoteeklaenud

k) finantsgarantiid

l) valmisolekulaenud

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon *(tuhandetes eurodes)*	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	300 371	227 208
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 10)	64 197	99 511
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	799	3 508
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	531 761	405 410
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	1 699	970
Muud finantsvarad (lisa 14)	941	940
Varad kokku	**899 768**	**737 547**
Bilansivälised kohustused (lisa 22), v.a tegevusgarantiid	142 227	131 065
Kokku maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon	**1 041 995**	**868 612**

a) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

Võlakirjade krediidiriski võtmisele kehtestatakse limiidid vastavalt emitendi reitingule krediidikomitees. Limiitide piires otsustab investeeringud riski ja kapitali komitee või selleks volitatud töötajad.

Võlakirjadest tulenevad põhiosa ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud.

Vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele jagunevad Grupi õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (FVTPL) ja müügiootel (AFS) võlakirjaportfell järgnevalt:

	FVTPL					
Reitinguklass	**Investee-rimis-portfell**	**Likviid-sus-portfell**	**Kauple-mis-portfell**	**Valuuta-forwardid**	**AFS**	**Kokku 31.12.2016**
AAA	5 209	33 904	0	0	0	39 113
AA- to AA+	0	0	0	0	0	0
A- to A+	19 558	1 942	1 104	0	579	23 183
BBB- to BBB+	1 050	0	1 050	0	0	2 100
B- to BB+	0	0	0		0	0
Reitinguta	0	0	0	250	0	250
Kokku (lisa 9, 10)	**25 817**	**35 846**	**2 154**	**250**	**579**	**64 646**

Seisuga 31.12.2016 on aruandes kajastatud tuletisinstrumendid kogusummas 250 tuhat eurot. Nimetatud tuletisinstrumendid on ilma reitinguta. Täpsem informatsioon nimetatud tuletisinstrumentide kohta on tootud lisades 3.3.1, 3.6 ja 10.

	FVTPL				
Reitinguklass	**Investee-rimis-portfell**	**Likviid-sus-portfell**	**Kauple-mis-portfell**	**AFS**	**Kokku 31.12.2015**
AAA	43 041	44 208	0	2 910	90 159
AA- to AA+	0	2 078	0	0	2 078
A- to A+	6 948	0	51	598	7 597
BBB- to BBB+	0	0	2 148	0	2 148
B- to BB+	994	0	0	0	994
Reitinguta	0	0	0	0	0
Kokku (lisa 9, 10)	**50 983**	**46 286**	**2 199**	**3 508**	**102 976**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

b) Laenud ja nõuded pankadele ning investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Laenud ja nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele ei ole tähtaega ületanud. Grupi vahendid hinnatakse vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele. Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse konservatiivsuse põhimõttel madalamat reitingut. Grupi vahendid on hoiustatud (keskpank on reitinguta) järgnevalt:

Reitinguklass	Krediidi-asutused	Investeerimis-ühingud	Kokku 31.12.2016	Krediidi-asutused	Investeerimis-ühingud	Kokku 31.12.2015
Keskpank (Eesti Pank)	265 127	0	265 127	199 844	0	199 844
AA- kuni AA+	5 716	0	5 716	0	0	0
A- kuni A+	5 603	0	5 603	4 385	15 785	20 170
BBB kuni BBB+	11 454	7 919	19 373	233	0	233
Reitinguta	4 398	154	4 552	6 824	137	6 961
Kokku (lisa 8)	**292 298**	**8 073**	**300 371**	**211 286**	**15 922**	**227 208**

c) Finantsvõimenduslaenud

LHV Pank annab klientidele võimenduslaene finantsvarade tagatisel ehk võimaldab finantsvõimendust. Laenu maksimaalne summa sõltub investeerimiskontol hoitavate tagatisvarade turuväärtusest ja LHV Panga poolt määratud üldisest limiidist, milleks on 100 tuhat eurot (või selle ekvivalent välisvaluutas) kliendi kohta. Piirmäära ületavate laenude väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli analüüsi ja otsustus kuulub krediidikomitee pädevusse. LHV Panga poolt tagatisena aktsepteeritavate turukõlbulike finantsinstrumentide loetelu ja tagatismäärad on avaldatud LHV Panga kodulehel **www.lhv.ee**. Võimenduse laenuga seotud risk on maandatud tagatiseks nõutavate finantsinstrumentide väärtuse pideva jälgimise kaudu. LHV Pank on kehtestanud piisavalt konservatiivsed laenu ja tagatisvarade väärtuse suhte piirmäärad. Tagatisvarade väärtuse langemisel alla kehtestatud piirmäära on LHV Pangal õigus nõuda kliendilt lisatagatise andmist kontole või teostada ilma kliendi tehingukorralduseta kliendi kontol laenu tagastamist, likvideerides selleks tagatisvara. Detailsem info laenude krediidikvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2.

Finantsvõimenduse laenude krediidiriski hindamiseks teostatakse stressiteste võimaliku kahju määratlemiseks tagatisvarade väärtuste muutuste korral ning muude laenude krediidiriski hindamiseks hinnatakse laenusaaja maksejõuetuse tekkimise tõenäosust, tagatisega katmata laenu suurust maksejõuetuse tekkimise hetkel ja sellest tulenevat oodatava kahju suurust. Vajadusel otsustatakse täiendava riskikapitali hoidmine krediidiriskide katteks.

LHV Pangal ei olnud seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ühtegi allahinnatud finantsvõimenduslaenu.

d) Ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele

Ettevõtluslaene hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediidireiting vahemikus 1-13, kus 1 tähendab madalaimat maksejõuetuse tõenäosust ning 13 viitab maksejõuetusele. Krediidireiting määratakse kliendile finantsseisu ja äririski hinnangu koosmõjul. Finantsseisu alusel arvutatakse kliendile finantsreiting, keskendudes ettevõtte varade ja kohustuse struktuurile, kasumlikkusele, rahavoogudele ning prognoositavatele tulemustele. Finantsanalüüsi rõhk on suunatud tulevikku laenuvõtmise järgsele perioodile. Finantsanalüüsiga paralleelselt analüüsitakse ettevõtte äririski, sh juhtkonda ja omanikke, turuolukorda ja konkurentsi, tegevuse hajutatust ja tegevusajalugu, informatsiooni kvaliteeti ning varasemat maksekäitumist. Konsolideerimisgruppide puhul hinnatakse kogu grupi krediidiriski. Krediidireitingu määrab krediidianalüütik ning selle kinnitab krediidijuht, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediidikomitees ühehäälse otsuse alusel.

Nõuded laenude tagatistele on kehtestatud Grupi krediidipoliitikas ning täpsustatud LHV Panga krediidiriski juhtimise eeskirjas. Eelistatud on tagatised, mille puhul tagatise väärtuse ja kliendi maksejõuetuse riski vahel ei ole tugevat korrelatsiooni. Üldjuhul peab panditud vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu lõplik tagasimakse tähtaeg ja tagatisvara turuväärtus peab ületama laenujääki.

Lisaks individuaalsele väärtuse languse hindamisele, arvutatakse ärilaenude potentsiaalsete krediidikahjumite provisjon nende laenude ajaloolise maksekäitumise baasilt ning allahindlusmäära rakendatakse bilansipäeva portfellile. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded alamklassidesse homogeensete krediidiriski tunnuste alusel, võttes arvesse klientide makse praktikat ja makseviivituses olnud aega. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb klassikalisel meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD ehk *probability of default*), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD ehk *loss given default*) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD ehk *exposure at default*). EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (*credit conversion factor*).

Iga kliendi kohta teostatakse peale laenu väljastamist järelmonitooringut tema finantsseisundi kohta vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendihinnangud. Detailsem info laenude krediidikvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2. Seisuga 31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,5% ettevõtluslaenudest ja arvelduskrediidist ning nendega seotud intressinõuetest (31.12.2015: 0,6%).

e) Juriidiliste isikute jaelaenud

2016. aastal alustati mikrolaenu pakkumist. See laen on suunatud kasvufaasis mikroettevõtjatele ja maksimaalne laenusumma on kuni 25 000 eurot. 2016. aasta jooksul jaotati olemasolev ärilaenude portfell kaheks. Krediidikohustused alla 250 tuhande euro kuuluvad jaepanga alla ning krediidikohustused üle 250 tuhande euro jäävad ettevõtete panganduse alla. Väiksemate laenude viimisel jaepanga alla oli oluline jätta ettevõtete pangandus ja krediidianalüüs fokusseeritud suurtele ja individuaalset lähenemist vajavatele krediidiklientidele. Alla 250 tuhande euro krediidikohustusi analüüsitakse kuluefektiivsema skooringuprotsessiga. Skooring teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks. Laenu makseviivituse tõenäosuse (PD ehk *probability of default*) leidmiseks kasutatakse ettevõtte finantsandmeid ja informatsiooni maksekäitumise kohta. Finantsandmete alusel võetakse arvesse ettevõtte varade ja kohustuse struktuuri, kasumlikkust, rahavoo suhtarve. Tagatiste osas kehtivad samad põhimõtted nagu ettevõtluslaenude ja arvelduskrediit ettevõtetele puhul. Seega, tegemist pole uue tootega, vaid jaelaenud on ärilaenudest eraldatud 2016. aastal, mistõttu puuduvad võrdlusandmed 31.12.2015 seisuga. Jaelaenud on aruandes toodud ridadel: laenud juriidilistele isikutele ja juriidiliste isikute arvelduskrediit.

f) Tagatiseta tarbimislaenud

Tarbimislaenude väljastamisel analüüsitakse iga kliendi krediidivõimet kasutades skooringumudelit. Makseviivituse tõenäosuse hinnang on üheks sisendiks laenuotsuse tegemisel. Skooringumudeli sisenditeks on iga konkreetse kliendi spetsiifilised tunnused ja maksekäitumine.

Kuna tarbimislaenud on homogeensed, siis võimalikud krediidikahjumitest tulenevad allahindlused arvutatakse nende homogeensete laenude ajaloolise maksekäitumise baasilt ning allahindlusmäära rakendatakse bilansipäeva portfellile. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded tootepõhiselt. Vastavate tooteportfellide allahindluse moodustamisel lähtutakse klientide maksekäitumisest, mille juures jaotatakse lepingud töötavateks (alla 90 päeva makseviivituses ja mittelõpetatud), mittetöötavateks (üle 90 päeva makseviivituses ja/või lõpetatud) ja ebatõenäoliselt laekuvateks (esialgne laenugraafik on läbi saanud ja järjepideva 6-kuulise perioodi jooksul ei ole rahavoogusid tekkinud; pettuse juhtum, jne). Grupp on sõlminud lepingud, mille kohaselt tähtaega ületavad tarbimislaenud müüakse maha – tavaliselt siis, kui laenude tähtaega on ületatud 76 päeva. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb klassikalisel meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD ehk probability of default), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD ehk loss given default) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD ehk exposure at default). EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (*credit conversion factor*). Kahjumäärad leitakse ajalooliste maksejõuetuse andmete ja laekumiste tervikliku ajaloo põhjal. PD ja LGD väärtused uuendatakse vähemalt kord aastas uute ajalooliste andmetega, et portfellis säilitada piisavaid provisjonide tasemeid. Vajadusel kajastatakse finantsseisundi aruandes täiendavad allahindlused. Kui mittetöötavate või ebatõenäoliselt laekuvate laenude sissenõudmise jätkamine ei ole majanduslikult kasulik ega praktiline, hinnatakse laen lootusetuks ja kantakse maha. Seisuga 31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 3,8% tarbimislaenudest ja nendega seotud intressinõuetest (31.12.2015: 1,5%).

g) Krediitkaardid

LHV Pank väljastab krediitkaarte ning koostöös Tallinna Kaubamajaga Partner krediitkaarte. Sarnaselt tarbimislaenudega rakendatakse krediitkaardi portfellile skooringu mudelit hindamaks kliendi maksekäitumist. Skooring teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks.

Krediidikahjumitest tulenevad võimalikud allahindlused moodustatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Raamistik baseerub PD, LGD ja EAD näitajatel. EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (credit conversion factor). Seisuga 31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 2,4% krediitkaardilaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2015: 3,1%).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

h) Liising

LHV Pank pakub liisingutooteid nii era- kui ka juriidilistele isikutele. Klientide krediidivõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid. Äriklientide skooringmudel on sarnane jaelaenude puhul kasutatavale mudelile, sisaldades lisaks tootespetsiifilisi muutujaid. Eraklientide skooringmudel sisaldab samuti sarnaseid muutujaid tarbimislaenude mudeli muutujatega ja tootespetsiifilisi muutujaid. Analoogselt teiste homogeensete portfellidega kajastatakse allahindlused tarbimislaenudega samadel põhimõtetel, kuid mille grupeerimisel ja allahindluse moodustamisel eristatakse veel täiendavalt era- ja juriidilisi isikuid. Seisuga 31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,5% liisinguportfellist (31.12.2015: 0,9%).

i) Järelmaks

Grupp pakub Eestis järelmaksu teenust jaemüüjatele läbi oma tütarettevõtte LHV Finance. Klientide krediidivõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid, mis on erakliendi puhul sarnased tarbimislaenude mudelile ja ärikliendi puhul sarnane jaelaenude mudelile. Sarnaselt teiste homogeensete portfellidega kajastatakse allahindlused tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Seisuga 31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 1,0% järelmaksu portfellist (31.12.2015: 1,4%).

j) Hüpoteeklaenud

2013. aastal alustas Grupp ainult Tallinna ja Tartu piirkonna klientidele piiratud mahus hüpoteeklaenude väljastamist. 2016. aasta sügisel alustas Grupp täiemahulist hüpoteeklaenude väljastamist.

Klientide krediidivõimekust hinnatakse kasutades punktisüsteemi ning maksimaalne laenusumma on kooskõlas Eesti Panga regulatsioonidega. Provisjone arvestatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel.

31.12.2016 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,4% hüpoteeklaenude portfellist (31.12.2015: 0,5%)

3.2.2 Laenud ja nõuded klientidele ning bilansiväliste kohustuste krediidikvaliteet

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2016	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, aga mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	**Kokku**	Üldprovision	Individuaalprovision	**Neto**
Laenud juriidilistele isikutele							
Laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	30 580	0	0	**30 580**	0	0	**30 580**
Ettevõtluslaenud	339 030	1 024	1 304	**341 358**	-1 758	-297	**339 303**
Jaelaenud	6 917	171	0	**7 088**	-101	0	**6 987**
Arvelduskrediit	31 248	0	85	**31 333**	-246	-37	**31 050**
Järelmaks	264	0	1	**265**	-2	-1	**262**
Finantsvõimenduslaenud	4 383	0	0	**4 383**	0	0	**4 383**
Liising	31 801	1 771	97	**33 669**	-141	-29	**33 499**
Krediitkaardilaenud	130	0	0	**130**	-6	0	**124**
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	15 563	0	902	**16 465**	-592	-31	**15 842**
Järelmaks	18 599	540	67	**19 206**	-159	-33	**19 014**
Finantsvõimenduslaenud	3 004	0	0	**3 004**	0	0	**3 004**
Liising	7 394	294	6	**7 694**	-45	-2	**7 647**
Hüpoteeklaenud	35 451	0	0	**35 451**	-143	0	**35 308**
Krediitkaardilaenud	4 773	0	15	**4 788**	-107	-5	**4 676**
Arvelduskrediit	82	0	0	**82**	0	0	**82**
Kokku laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	**529 219**	**3 800**	**2 477**	**535 496**	**-3 300**	**-435**	**531 761**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2015	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, aga mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku	Üldprovision	Individuaalprovision	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	33 091	0	0	**33 091**	0	0	**33 091**
Ettevõtluslaenud	254 238	572	2 330	**257 140**	-1 101	-456	**255 583**
Arvelduskrediit	29 380	0	168	**29 548**	-114	-15	**29 419**
Järelmaks	211	0	9	**220**	-1	-4	**215**
Finantsvõimenduslaenud	4 733	0	0	**4 733**	0	0	**4 733**
Liising	29 152	1 716	0	**30 868**	-291	0	**30 577**
Krediitkaardilaenud	118	0	0	**118**	-5	0	**113**
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	6 425	0	2	**6 427**	-52	-1	**6 374**
Järelmaks	17 995	431	215	**18 641**	-192	-107	**18 342**
Finantsvõimenduslaenud	2 712	0	0	**2 712**	0	0	**2 712**
Liising	5 364	153	0	**5 517**	-51	0	**5 466**
Hüpoteeklaenud	15 395	0	0	**15 395**	-77	0	**15 318**
Krediitkaardilaenud	3 451	0	52	**3 503**	-77	-28	**3 398**
Arvelduskrediit	69	0	0	**69**	0	0	**69**
Kokku laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	**402 334**	**2 872**	**2 776**	**407 982**	**-1 961**	**-611**	**405 410**

Laenu suhtes, mille puhul kaalutakse individuaalset allahindlust, eksisteerib mitu kriteeriumit. Grupi sisemine maksejõuetuse definitsioon on kooskõlas üldtunnustatud maksejõuetuse kriteeriumite definitsiooniga, nagu makseviivitus üle 90 päeva ükskõik millise materiaalse laenukohustuse puhul; kehvas seisus laenukohustuse ümberstruktureerimine; konkreetne krediidimuudatus, mis on tingitud olulisest krediidikvaliteedi langusest; võlgniku olulised finantsraskused või tõenäoline pankrotimenetlus; jne.

Riskianalüüsi protsess Grupis hõlmab regulaarselt stressitestide ja sensitiivsusanalüüside läbi viimist tulenevalt krediidiriskist ja selle komponentidest (näiteks laenu makseviivituse tõenäosus (PD), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD). Üldprovisjonide krediidikahjude hindamisel lähtutakse ajaloolisest kahjumäärast ja krediidiklassist. Grupp on läbi viinud stressitestid lähtuvalt olukorrast, kus nii PD ja LGD hinnangud tõusevad 10% (näiteks 1,0% pealt 1,1% peale). Stressitestide kogumõju allahindlustele on toodud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab ühise väärtuse langusega laene (v.a finantsvõimenduslaenud), millel on olulised saldod ja potentsiaalne mõju.

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2016 (PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)	Saldo seisuga 31.12.2016	Allahindlus suurenenud PD ja LGDga	Mõju bilansis kajastatud allahindlusele
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	372 691	-2 750	-418
Liising	33 669	-204	-32
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	16 465	-749	-126
Järelmaks	19 206	-244	-40
Hüpoteeklaenud	35 451	-173	-30
Liising	7 694	-57	-10
Krediitkaardilaenud	4 788	-135	-23
Kokku	**489 964**	**-4 298**	**-678**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2015 (PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)	Saldo seisuga 31.12.2015	Allahindlus suurenenud PD ja LGDga	Mõju bilansis kajastatud allahindlusele
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	286 688	-1 936	-250
Liising	30 868	-347	-60
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	6 427	-117	-20
Järelmaks	18 641	-303	-43
Hüpoteeklaenud	15 395	-93	-16
Liising	5 517	-64	-11
Krediitkaardilaenud	3 503	-128	-22
Kokku	**367 039**	**-2 988**	**-422**

Ettevõtluslaenude maksejõuetuse tõenäosuse hindamiseks mõeldud reitinguskaala koosneb kokku 13st krediidireitingust, kus 1 tähistab madalaimat ja 13 kõige kõrgemat krediidiriski. Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's keskmise reitingu põhjal, Grupi finantsanalüüs viiakse läbi lähtuvalt vajadusest. Seega omistatakse reitingud 1 ja 2 ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning omavalitsustele ja riikidele, mille maksesuutlikkust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Reitinguagentuuride hinnangul põhinevad osaliselt ka reitinguklassid 3 kuni 13, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Ettevõtluslaenude sisemiste reitingute jaotus:

- 1 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, reitinguagentuuride poolt omistatud reitingute keskmine peab vastama vähemalt väärtusele AAA (Moody's Aaa).
- 2 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele AA+ (Moody's Aa1).
- 3 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele AA- (Moody's Aa3).
- 4 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele A- (Moody's A3).
- 5 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB+ (Moody's Baa1).
- 6 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB (Moody's Baa2).
- 7 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB- (Moody's Baa3).
- 8 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB (Moody Ba2).
- 9 – kõrgendatud krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB- (Moody's Ba3).
- 10 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B+ (Moody's B1).
- 11 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B- (Moody's B3).
- 12 – mitterahuldav reiting. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Krediidianalüütik hindab ettevõtte finantspositsiooni piisavalt nõrgaks, mis viitab väga kõrgele maksejõuetuse tõenäosusele. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele C (Moody's Caa3).
- 13 – võlgnik on maksejõuetu.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2016	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	915	0	0	915
5 madal krediidirisk	2 585	0	0	2 585
6 madal krediidirisk	68 909	0	0	68 909
7 keskmine krediidirisk	103 073	0	0	103 073
8 keskmine krediidirisk	113 961	0	0	113 961
9 kõrgendatud krediidirisk	38 844	417	0	39 261
10 kõrge krediidirisk	22 609	68	0	22 677
11 kõrge krediidirisk	18 377	0	0	18 377
12 mitterahuldav reiting	1 005	530	0	1 535
13 maksejõuetu	0	9	1 389	1 398
Kokku	**370 278**	**1 024**	**1 389**	**372 691**

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2015	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	1 041	0	0	1 041
5 madal krediidirisk	3 460	0	0	3 460
6 madal krediidirisk	44 205	0	0	44 205
7 keskmine krediidirisk	83 089	0	0	83 089
8 keskmine krediidirisk	58 680	0	0	58 680
9 kõrgendatud krediidirisk	69 775	0	0	69 775
10 kõrge krediidirisk	15 736	0	0	15 736
11 kõrge krediidirisk	6 825	0	0	6 825
12 mitterahuldav reiting	751	3	0	754
13 maksejõuetu	56	569	2 498	3 123
Kokku	**283 618**	**572**	**2 498**	**286 688**

Grupp hindab laenu mittetöötavaks ja hindab alla, kui laenumakseid ei ole tähtajaks tasutud ja/või eeldatav tagatise realiseerimisest saadav rahavoog ei kata laenu põhiosa jääki ega intressimakseid. Grupp hindab neid laene individuaalselt. Individuaalse hindamise puhul on allahindluse suuruseks nõude jääkväärtuse ning sisemise intressimääraga diskonteeritud oodatavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. 2016. aastal tegi Grupp ettevõtluslaenudele allahindlusi kogusummas 466 tuhat eurot (2015: 31 tuhat eurot).

Reitingute 10-13 laenusaajate osas toimub sagedasem monitoorimine, mille käigus hinnatakse laenusaaja maksevõimet. Maksekäitumise halvenemise korral hinnatakse individuaalprovisjoni teostamise vajadust muuhulgas ka laenu tagatust arvesse võttes, mistõttu osad laenud ei ole individuaalselt alla hinnatud. Nendele laenudele rakendatakse üldprovisjoni reitingupõhist määra.

Lisaks väljastatud laenudele on sõlmitud ja allkirjastatud laenulepinguid, mille osas väljastamata laenulimiit oli 31.12.2016 seisuga 136 785 tuhat eurot (31.12.2015: 125 696 tuhat eurot), vt ka lisa 22.

Järgnevas tabelis on välja toodud ettevõtluslaenude väljastamata osad ja finantsgarantiide limiidid. Lisaks sellele on Grupp seisuga 31.12.2016 võtnud kohustuse väljastada hüpoteeklaene, järelmaksu, tarbimislaene, arvelduskrediidilaene ja krediitkaardilaene summas 26 053 tuhat eurot (31.12.2015: 27 564 tuhat eurot) ning laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele summas 9 500 tuhat eurot (31.12.2015: 7 000 tuhat eurot). Bilansivälistele kohustustele ei ole moodustatud eraldisi, kuna tagatiste väärtus ületab võimalikku maksimaalselt kohustust.

Kõik eraisikutele pakutavad valmisolekulaenud saavad vähemalt “Hea” sisemise reitingu iga aruandeperioodi lõpus.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Bilansiväliste kohustuste krediidikvaliteet (väljastamata valmisolekulaenud ettevõtetele ja finantsgarantiid)	31.12.2016	31.12.2015
5 madal krediidirisk	793	722
6 madal krediidirisk	8 569	10 896
7 keskmine krediidirisk	30 336	31 133
8 keskmine krediidirisk	52 354	47 669
9 kõrgendatud krediidirisk	10 440	5 959
10 kõrge reiting	3 980	122
11 kõrge reiting	202	0
Kokku (lisa 22)	**106 674**	**96 501**

Sisemiste reitingute jaotus muude laenutoodete osas:

- Suurepärane – aktsia- või võlaväärtpaberi tagatisel väljastatud laenud ning väga madala äririskiga laenud.
- Väga hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, millel ei ole ühtegi makset üle tähtaja.
- Hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, mis on kuni 30 päeva makseviivituses olnud.
- Rahuldav – keskmise äririskiga laenud, mis on kuni 60 päeva makseviivituses olnud.
- Kahtlane või nõrk – suure äririskiga laenud, mis on üle 60 päeva makseviivituses olnud ja kohtutäituri menetluses olev portfell.

Seisuga 31.12.2016	Jae-laenud	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järel-maks	Arveldus-krediit	Hüpoteek-laenud	Tarbimis-laenud	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärane	0	7 387	0	0	0	0	0	0	**7 387**
Hea ja väga hea	6 917	0	4 903	39 195	18 863	82	35 451	15 563	**120 974**
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	171	0	0	1 193	342	0	0	0	**1 706**
Rahuldav	0	0	0	731	139	0	0	0	**870**
Kahtlane või nõrk	0	0	0	141	59	0	0	0	**200**
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	0	0	0	0	0	515	**515**
Rahuldav	0	0	0	0	0	0	0	210	**210**
Kahtlane või nõrk	0	0	15	103	68	0	0	177	**363**
Kokku	**7 088**	**7 387**	**4 918**	**41 363**	**19 471**	**82**	**35 451**	**16 465**	**132 225**

Seisuga 31.12.2015	Jae-laenud	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järel-maks	Arveldus-krediit	Hüpoteek-laenud	Tarbimis-laenud	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärane	0	7 445	0	0	0	0	0	0	**7 445**
Hea ja väga hea	0	0	3 569	34 516	18 206	69	15 395	6 425	**78 180**
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	0	0	0	1 717	313	0	0	0	**2 030**
Rahuldav	0	0	0	123	118	0	0	0	**241**
Kahtlane või nõrk	0	0		29	0	0	0	2	**31**
Individuaalselt allahinnatud									
Kahtlane või nõrk	0	0	52	0	224	0	0	0	**276**
Kokku	**0**	**7 445**	**3 621**	**36 385**	**18 861**	**69**	**15 395**	**6 427**	**88 203**

Järgnevas tabelis on kajastatud laenude ja ettemaksete tagatiste info klientidele tagatise liigi ja õiglase väärtuse alusel. Alatagatud osa on kajastatud real “Tagatiseta”.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2016	Laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	Ettevõtlus- ja jaelaenud (sh arveldus-krediit)	Finants-võimen-dus	Krediit-kaardid, tarbimis-laenud ja eraisiku arveldus -krediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	7 387	0	0	0	0	7 387
Noteerimata väärtpaberid	0	70 354	0	0	0	0	0	70 354
Hüpoteegid, kinnisvara	0	214 121	0	0	0	0	35 451	249 572
Kredex ja MES käendused	0	10 293	0	0	0	0	0	10 293
Nõudeõiguse pant	30 580	8 182	0	0	0	0	0	38 762
Hoiuse pant	0	3 376	0	0	0	0	0	3 376
Liisitud vara	0		0	0	41 363	19 471	0	60 834
Muud	0	34 451	0	82	0	0	0	34 533
Tagatiseta	0	39 002	0	21 383	0	0	0	60 385
Kokku	**30 580**	**379 779**	**7 387**	**21 465**	**41 363**	**19 471**	**35 451**	**535 496**

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2015	Laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	Ettevõtlus- ja jaelaenud (sh arveldus-krediit)	Finants-võimen-dus	Krediit-kaardid, tarbimis-laenud ja eraisiku arveldus-krediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	7 445	0	0	0	0	7 445
Noteerimata väärtpaberid	0	55 984	0	0	0	0	0	55 984
Hüpoteegid, kinnisvara	0	165 548	0	0	0	0	15 326	180 874
Kredex ja MES käendused	0	12 271	0	0	0	0	0	12 271
Nõudeõiguse pant	33 091	5 746	0	0	0	0	0	38 837
Hoiuse pant	0	4 534	0	0	0	0	0	4 534
Liisitud vara	0	0	0	0	36 385	18 861	0	55 246
Muud	0	8 362	0	69	0	0	0	8 431
Tagatiseta	0	34 243	0	10 048	0	0	0	44 291
Kokku	**33 091**	**286 688**	**7 445**	**10 117**	**36 385**	**18 861**	**15 326**	**407 913**

Finantsvõimenduslaenude tagatisi monitooritakse igapäevaselt ning kui tagatise väärtus langeb, viiakse koheselt läbi vajalikud meetmed krediidikahjude vältimiseks. Seisuga 31.12.2016 on kõik võimendus- ning repolaenud ületagatud. Tarbimis- ja krediitkaardilaenud on väljastatud tagatiseta ning riski maandamiseks toimub regulaarne klientide maksekäitumise monitoorimine. Liisingud, järelmaksulaenud, hüpoteeklaenud ning eraisikute arvelduskrediit on kõik ületagatud. Liisingute, järelmaksulaenude, hüpoteeklaenude ja arvelduskrediidi osas eraisikutele monitoorib Grupp regulaarselt võlgnevuses kliente.

Alatagatud ettevõtluslaenude osas tuleb arvesse võtta, et Grupp on teatud tagatiste (isiklikud käendused, kommertspandid) turuväärtust hinnanud konservatiivselt. Alatagatud laenud on peamiselt kõrgema riskiga, mille osas teostab Grupi krediidikomitee võimalike krediidikahjude maandamiseks igakuist monitoorimist.

Alatagatud laenude hulgas on üle 90 päeva võlas lepinguid kogusummas 399 tuhat (2015: 2 211 tuhat) eurot, mille tagatiste väärtus on 316 tuhat (2015: 1 926 tuhat) eurot.

	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud	
Ettevõtluslaenud ja ettevõtete arvelduskrediidid	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus
Seisuga 31.12.2016	314 139	731 661	65 640	26 638
Seisuga 31.12.2015	223 903	766 558	62 785	28 542

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2016	Ettevõtlus-laenud (sh arveldus-krediit)	Jaelaenud	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järel-maks	Tarbimis-laenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded								
1-30 päeva	494	171	0	0	1 193	342	0	**2 200**
31-60 päeva	530	0	0	0	731	139	0	**1 400**
61-90 päeva	0	0	0	0	141	59	0	**200**
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	0	**0**
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	**0**
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Kokku	**1 024**	**171**	**0**	**0**	**2 065**	**540**	**0**	**3 800**

Seisuga 31.12.2015	Ettevõtlus-laenud (sh arveldus-krediit)	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järel-maks	Tarbimis-laenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded							
1-30 päeva	3	0	0	1 717	313	0	**2 033**
31-60 päeva	49	0	0	123	118	0	**290**
61-90 päeva	7	0	0	1	0	0	**8**
91-180 päeva	170	0	0	28	0	0	**198**
181-360 päeva	343	0	0	0	0	0	**343**
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	**0**
Kokku	**572**	**0**	**0**	**1 869**	**431**	**0**	**2 872**

Individuaalselt allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse, jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2016	Ettevõtlus-laenud	Jaelaenud	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis-laenud	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Tähtaja ületanud nõuded								
1-30 päeva	0	0	0	0	0	0	515	**515**
31-60 päeva	0	0	0	0	0	0	210	**210**
61-90 päeva	990	0	0	0	0	0	115	**1 105**
91-180 päeva	0	0	0	1	61	23	47	**132**
181-360 päeva	0	0	0	1	36	8	15	**60**
üle 360 päeva	399	0	0	13	6	37	0	**455**
Kokku	**1 389**	**0**	**0**	**15**	**103**	**68**	**902**	**2 477**

Seisuga 31.12.2015	Ettevõtlus-laenud	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis-laenud	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	0	**0**
Tähtaja ületanud nõuded							
61-90 päeva	353	0	1	0	29	2	**385**
91-180 päeva	0	0	13	0	23	0	**36**
181-360 päeva	2 038	0	18	0	172	0	**2 228**
üle 360 päeva	107	0	20	0	0	0	**127**
Kokku	**2 498**	**0**	**52**	**0**	**224**	**2**	**2 776**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Muude nõuete krediidikvaliteet	31.12.2016	31.12.2015
Allahindlusvajaduseta ja tähtaega mitte ületanud nõuded	2 604	1 876
Tähtaja ületanud nõuded (mitte alla hinnatud)	36	35
sh. nõuded eraisikutele	1	7
sh. nõuded juriidilistele isikutele	35	28
Kokku (lisa 13, 14)	**2 640**	**1 911**

Seisuga 21. veebruar 2017 on saamata muud nõuded summas 17 tuhat eurot, varasemate aastate jooksul ei ole Grupp nõudeid maha kandnud. Muud finantsvarad (vt lisa 14) summas 941 (31.12.2015: 940) tuhat eurot on Balti börside garantiideposiidid Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks. Grupp hindab vastaspoolte krediidiriski väga madalaks.

3.3 Tururisk

Tururisk tuleneb Grupi kauplemis- ja investeerimistegevusest intressitoodete, valuuta- ja aktsiaturgudel ning laenutegevusest ja finantseerimisallikate kaasamisest. Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida valuutakursside, väärtpaberite hindade või intressimäärade ebasoodsatest muutustest. Potentsiaalsete kahjude hindamiseks kasutatakse sisemist hinnangut. Tururiskide maandamiseks on kehtestatud konservatiivsed kauplemisportfelli ja välisvaluuta netopositsiooni limiidid.

3.3.1 Valuutarisk

Valuutarisk võib tekkida seoses välisvaluutas denomineeritud väärtpaberite omandamisega või välisvaluutas nõuete ja kohustuste tekkimisel klientide vastu. LHV Panga Treasury vastutab igapäevaselt välisvaluutade avatud netopositsioonide jälgimise eest. LHV Panga välisvaluuta riskimaandamine on kirjeldatud riskipoliitikas, kehtestatud limiitidega ning sise-eeskirjadega. Ettepanekud välisvaluutade avatud neto-positsioonide sisemistele limiitidele teeb Riskikontrolli üksus ja Treasury ning limiidid kinnitatakse Riski ja Kapitali Komitee poolt. Komitee poolt seatakse maksimaalne euro ekvivalendi nominaalne limiit suhestatuna Panga neto-omavahenditesse. Individuaalsele valuutale määratud limiidid on kooskõlas Eesti Panga poolt antud juhistega. Kui riskile avatud positsioon ületab Komitee poolt kehtestatud limiite, rakendatakse koheselt meetmed selliste positsioonide sulgemiseks või vähendamiseks (maandatakse risk vastavate instrumentidega, nt valuutaforward, valuutafutuur).

Info valuutariski kandvate varade ja kohustuste kohta on toodud järgnevates tabelites.

Teostatud on tundlikkuse analüüs valuutariskile avatud positsioonidest tulenevate põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta koondkasumile juhul, kui kõik muud muutujad on konstantsed.

Mõju koondkasumile	Muutus	2016	2015
USD kurss	+/-10%	+/-2	+/-4
SEK kurss	+/-10%	+/-2	+/-1
GBP kurss	+/-10%	+/-2	+/-1
CHF kurss	+/-10%	+/-2	+/-1

Avatud valuutapositsioonid

Tabelid järgneval leheküljel annavad ülevaate valuutade avatud positsioonist tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud EUR ekvivalendis vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetus-kursile. Bilansis õiglases väärtuses kajastatud tuletis-instrumendid on kajastatud bilansiväliste varade / kohustuste hulgas lepingulistes summades. Grupi avatus valuutariskile ja Finantsvarade ja -kohustuste mahud bilansi-päeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuutariski kandvate varade koosseisus ei ole esitatud valuutafutuure nende õiglases väärtuses, mis käesolevas tabelis on näidatud lepingulistes summades, samuti ei kajastu tabelis valuutariski mittekandvad varad (põhivarad), kohustused (eraldised) ja omakapital.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2016	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Summa
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	272 801	1 994	13 061	3 942	6 668	1 905	**300 371**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9,10)	23 311	0	0	1	41 243	441	**64 996**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	529 867	4	4	2	1 873	11	**531 761**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	1 475	1	43	6	171	3	**1 699**
Muud finantsvarad (lisa 14)	210	0	0	0	731	0	**941**
Valuutariski kandvad varad kokku	**827 664**	**1 999**	**13 108**	**3 951**	**50 686**	**2 360**	**899 768**
Valuutariski kandvad kohustused							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	708 702	1 983	13 264	3 869	55 924	1 667	**785 409**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	0	0	0	0	72	137	**209**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	6 844	1	1 226	65	5 341	1 227	**14 704**
Allutatud kohustused (lisa 19)	20 000	0	0	0	0	0	**20 000**
Valuutariski kandvad kohustused kokku	**735 546**	**1 984**	**14 490**	**3 934**	**61 337**	**3 031**	**820 322**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades	1 675	0	1 398	0	11 548	1 263	**15 884**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades	13 440	0	0	0	876	1 568	**15 884**
Avatud valuutapositsioon	**80 353**	**15**	**16**	**17**	**21**	**-976**	**79 446**

31.12.2015	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Summa
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	215 556	1 638	1 101	587	7 338	988	**227 208**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9,10)	64 797	0	0	1	38 213	8	**103 019**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	404 217	0	0	79	1 070	44	**405 410**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	889	0	0	0	81	0	**970**
Muud finantsvarad (lisa 14)	233	0	0	0	707	0	**940**
Valuutariski kandvad varad kokku	**685 692**	**1 638**	**1 101**	**667**	**47 409**	**1 040**	**737 547**
Valuutariski kandvad kohustused							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	591 124	1 605	2 549	353	48 279	857	**644 767**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	89	0	0	0	0	0	**89**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	3 041	45	2 902	308	9 219	799	**16 314**
Allutatud kohustused (lisa 19)	15 000	0	0	0	0	0	**15 000**
Valuutariski kandvad kohustused kokku	**609 254**	**1 650**	**5 451**	**661**	**57 498**	**1 656**	**676 170**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades	0	0	4 360	0	10 127	0	**14 487**
Tuletisinstrumendi avatud brutopositsioon lepingulistes summades	14 487	0	0	0	0	0	**14 487**
Avatud valuutapositsioon	**61 951**	**-12**	**10**	**6**	**38**	**-616**	**61 377**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

3.3.2 Hinnarisk

Hinnariski kandvateks finantsinstrumentideks LHV Pangas on kauplemisportfelli ja investeerimisportfelli väärtpaberid (vt lisa 9 ja 10). Grupis on kehtestatud limiidid kauplemisportfelli suurusele ning määratud krediidi kvaliteedi reitingud investeerimisportfelli võlakirjadele. Limiitidest kinni pidamist kontrollib Riskijuhtimise üksus. Grupp ei hoia oma positsioonis märkimisväärses ulatuses aktsiaid ja fondiosakuid, mille tõttu tundlikkus nende positsioonide turuväärtuse muutusele on marginaalne. Grupi turuhinnas kajastatav võlakirjaportfell on lühiajaline ja kvaliteetne, mistõttu ligikaudne turu riskipreemiate muutumise mõju portfelli turuväärtusele on vastavalt teostatud stressitestidele 1,0% (2015: 1,0%).

Riskipositsioonide tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta netotulemile (tuhandetes eurodes):

Mõju kasumiaruandele	**2016**	**2015**
Aktsiad ja fondiosakud +/-10%	+/-27	+/-2
Võlakirjad (FVTPL) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-636	+/-995
Võlakirjad (AFS) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-6	+/-35
Mõju muu koondkasumile	**2016**	**2015**
Võlakirjad (AFS) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-6	+/-35

3.3.3 Intressimäära risk

Intressimäära risk avaldub bilansiliste ja bilansiväliste varade, kohustuste ja tuletisinstrumentide omavahelises mittevastavuses seoses intressimäärade ümberhindamise perioodide, mahtude või intressimäärdega. LHV Panga intressimäära riski juhtimine baseerub riskipoliitikal, limiitidel ja sise-eeskirjadel, mille eesmärgiks on tuvastada kõik olulised intressimäära riski tekkimise võimalused ja hoida tasakaalukat riskivõtmist. Intressimäära riski mõõdetakse mitmete stsenaariumi-analüüside põhjal teostatud intressitulu arvutustega ning võrreldes saadud tulemuste erinevusi. Põhiliselt mõõdetakse intressiriski kahe stsenaariumiga – intressimäärade tõusmisest või langusest tekkiv mõju neto intressitulule järgmisel 12 kuul. Intressimäärade riski juhtimiseks on määratud sisemised limiidid LHV Panga riski ja kapitali komitee poolt ning operatiivne riskijuhtimine on Treasury vastutusala.

Intressimäära riski jälgimise, mõõtmise ja juhtimise eesmärk on hinnata Grupi intressikandvate toodete kasumlikkust, prognoosida intressitulusid ning sätestada piirid riski juhtimiseks ennetamaks tulude olulist vähenemist riskide limiteerimise kaudu kahes perspektiivis:

- rahavoo intressirisk, kus limiteeritakse aastase neto intressitulu muutus 1% turu intressimuutuse korral võrreldes hinnanguliste tegelike tuludega tulenevalt hetke bilansi instrumentide tähtaja struktuurist;
- õiglase väärtuse intressirisk: kus limiteeritakse Grupi majandusliku väärtuse muutus 1% turu intressimäärade muutuse korral (varade ja kohustuste õiglane väärtus leitakse tulevaste rahavoogude diskonteerimise teel turu intressimääradega).

Eeldatakse, et varade ja hoiuste bilansilised väärtused ning marginaalid jäävad ajas konstantseks.

2016. aastal hoiuste intressimäärad ei muutunud ning püsisid tasemetel kuni 1,0% (kuni 1,0% aastal 2015).

Antud võimenduslaenude intressimäärasid muudetakse maksimaalselt kord kuus vastavalt turu intressimäärade liikumisele. 2016 aastal oli saadud sihtotstarbeliste laenude intressimäär 1,5% (2015: 1,4%). 2016 ja 2015. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 6,5%. Lepinguliste intressimäärade osas on informatsioon toodud lisas 19.

1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi aastasele neto intressitulule ja kasumile oli 31.12.2016 seisuga +2 473 tuhat eurot (2015: +4 003 tuhat eurot). Samal ajal mõjutaks 1 protsendipunkti intressimäärade langus Grupi aastast neto intressitulu (kasumit) -1 119 tuhande euro võrra (2015: -2 361 tuhande euro võrra). 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi majanduslikule väärtusele ehk omakapitalile oli 7 599 tuhat eurot (2015: 463 tuhat eurot). 1 protsendipunkti langus turu intressimäärades mõjutaks Grupi majanduslikku väärtust (omakapitali) -8 207 tuhande euro võrra (2015: -655 tuhande euro võrra). Mõju Grupi majanduslikule väärtusele on mõlema tsenaariumi korral positiivne, kuivõrd Grupp on investeerinud lühiajalistesse aktivatesse ja tulenevalt nõudmiseni kohustuste käitumuslikust pikema-ajalisest iseloomust on keskmine intressiteenivate varade kestvus lühem kui intressikandvate kohustuste keskmine kestus.

LHV Panga finantsvarade ja finantskohustuste struktuur intressi ümber hindamise tähtaja järgi on esitatud järgnevates tabelites nõuete ja kohustuste põhisummades. Finantsvõimenduslaenu käsitletakse kui kuu-ajalist toodet järgmise intressimäära fikseerimise tähtajani.

Nii neto intressitulu muutuse mõju kasumile kui ka ökonoomilise kapitali muutuse simuleerimisel on intressimäärade languse korral arvestatud aktivas olevate lepingute tingimusi ning passivas on tehtud eeldus, et kaasatud hoiuste intressimäärad ei muutu negatiivseks. Intressimäärade tõusu simuleerimisel on Pank lähtunud konservatiivsuspõhimõttest – hoolimata sellest, et tuletistehingute tasemed turul annavad alust eeldada, et järgmise 2 aasta jooksul ei muutu turul drastiliselt tähtajaliste hoiuste intressimäärad, mille tõttu võiks nõudmiseni hoiustest olulises ulatuses raha liikuda tähtajalistele hoiustele - oleme siiski

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

arvestanud, et nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste suhe muutub võrdseks.

Nõudmiseni hoised on kestusega 2 aastat tulenevalt nende käitumuslikust iseloomust. Nõudmiseni hoiuse intress ei ole turumäärade kõikumise suhtes tundlik.

31.12.2016	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe-summa	Kogunenud intress	Alla-hindlused	Kokku
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	300 371	0	0	0	**300 371**	0	0	**300 371**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9, 10)	6 947	34 789	16 560	3 332	**61 628**	3 368	0	**64 996**
Laenud klientidele (lisa 12)	234 029	258 063	40 947	461	**533 500**	1 996	-3 735	**531 761**
Kokku	**541 347**	**292 852**	**57 507**	**3 793**	**895 499**	**5 364**	**-3 735**	**897 128**
Finantskohustused								
Klientide hoised ja saadud laenud (lisa 16)	66 588	82 914	635 393	0	**784 895**	514	0	**785 409**
Allutatud kohustused* (lisa 19)	0	0	0	20 000	**20 000**	150	0	**20 150**
Kokku	**66 588**	**82 914**	**635 393**	**20 000**	**804 895**	**664**	**0**	**805 559**
Intressi ümberhindamise aja erinevus	**474 759**	**209 938**	**-577 886**	**-16 207**	**90 604**			

31.12.2015	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe-summa	Kogunenud intress	Alla-hindlused	Kokku
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	227 208	0	0	0	**227 208**	0	0	**227 208**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad) (lisa 9, 10)	27 023	60 281	11 046	2 592	**100 942**	2 077	0	**103 019**
Laenud klientidele (lisa 12)	184 816	186 468	34 764	264	**406 312**	1 670	-2 572	**405 410**
Kokku	**439 047**	**246 749**	**45 810**	**2 856**	**734 462**	**3 747**	**-2 572**	**735 637**
Finantskohustused								
Klientide hoised ja saadud laenud (lisa 16)	66 039	208 943	367 190	1 824	**643 996**	771	0	**644 767**
Allutatud kohustused* (lisa 19)	0	0	0	15 000	**15 000**	94	0	**15 094**
Kokku	**66 039**	**208 943**	**367 190**	**16 824**	**658 996**	**865**	**0**	**659 861**
Intressi ümberhindamise aja erinevus	**373 008**	**37 806**	**-321 380**	**-13 968**	**75 466**			

* 2015 ja 2016. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning intressimäär on fikseeritud 6,5%.

2014. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning intressimäär on fikseeritud 7,25%.

3.4 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud LHV Panga maksevõimega lepinguliste kohustuste õigeaegseks täitmiseks ning see tuleneb erinevustest varade ja kohustuste tähtaegade vahel. LHV Panga likviidsusjuhtimine ja strateegia baseerub riskipoliitikal, mis sisaldab mitmeid likviidsusriski meetmeid, kehtestab limiidid ning sise-eeskirjad. Vastavalt LHV Panga riskipoliitikale on võetud

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

likviidsusjuhtimises konservatiivne lähenemine. Likviidsusriski juhtimine sisaldab stressiteste ning likviidsusjuhtimisega seotud äritegevuse jätkuvuse taasteplaane. Stressitestide raamistik hõlmab ellujäämisperioodi mõõdikuid, mis kirjeldavad kombineeritud likviidsusriski stsenaariumit, sisaldades nii ettevõttepõhist kui ka turu-ülest stressi. Sisemisi mõõdikuid täiendavad Basel III mõõdikud – likviidsuse kattekordaja (LCR) ja stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) mille osas on Pank täitnud kõik nõuded seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015. Likviidsuse kattekordaja (LCR) standardi eesmärk on kindlustada, et pangal oleks piisav hulk koormamata kõrge kvaliteedi ja likviidsusega varasid, mida oleks võimalik ilma olulisi kahjusid kandmata monetiseerida, toimetulemaks likviidsusvajadusega 30 päevases stressistsenaariumis. Normatiivi väljundiks on likviidsete varade ja stressistsenaariumi likviidsusvajaduse jagatis, mille piirmääraks on 100%. Panga likviidsuse kattekordaja tase 31.12.2016 seisuga oli 221% (2015: 272%).

Stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) eesmärk on kindlustada, et pangal oleks piisavalt stabiilseid finantseerimisallikaid finantseerimaks pikaajalisi varasid. Pangandusmääruses ning Baseli panganduskomitee poolt 2014. aasta oktoobris avaldatud ettepanekute kohaselt oli panga NSFR tase 31.12.2015 seisuga 152% (31.12.2015: 157%). Stabiilse rahastamise kattekordaja kehtestatakse miinimumnõudena alates 2018. aastast.

Likviidsusriski juhtimisega tegeleb Panga Treasury. Likviidsusriski maandamiseks jälgitakse igapäevaselt nõuete ja kohustuste tõenäolist netopositsiooni erinevate ajavahemike kaupa ning hoitakse seejuures igal ajal oma arvel piisavat varu likviidseid vahendeid, samuti jälgitakse Panga kohustuste kontsentratsiooni tähtaegade lõikes. Ootamatute rahaliste väljaminekute katteks hoiab LHV Pank likviidsuspuhvrit. Likviidsuspuhver koosneb rahalistest vahenditest deposiitides ja keskpanga juures ning Treasury poolt hoitavatest likviidsetest väärtpaberitest, mida saab kiiresti realiseerida või kasutada tagatisena keskpangalt lisavahendite kaasamisel. LHV Pangal on piisavalt likviidseid vahendeid väljastamaks valmisoleku-laene. Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ei ole Grupil ühtegi tähtaega ületanud võlgnevust.

Võlakirjaportfellist valdava osa instrumentide tagatisel on võimalik võtta keskpangast lühiajalist laenu.

Järgnevates tabelites on ära toodud finantsvarade ja –kohustuste, v.a. tuletisinstrumendid, jaotus tähtaegade lõikes lepinguliste tuleviku diskonteerimata rahavoogude alusel ning eraldi tulbas on kajastatud summad finantsseisundi aruandest. Tähtaegade analüüsis on rahavood jaotatud perioodidesse, millal rahavood tekivad (sh rahavood intressidest). Vastavat selgitust nende varade ja kohustuste õiglase väärtuse kohta vt lisa 3.6.

31.12.2016	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	632 047	67 007	83 814	3 357	0	**786 225**	**785 409**
Allutatud kohustused (lisa 19)	0	341	1 022	5 455	24 829	**31 647**	**20 000**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	0	14 704	0	0	0	**14 704**	**14 704**
Valmisolekulaenud (lisa 22)	0	136 785	0	0	0	**136 785**	**0**
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades (lisa 22)	0	5 442	0	0	0	**5 442**	**0**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)	0	15 156	0	728	0	**15 884**	**0**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	0	209	0	0	0	**209**	**209**
Kohustused kokku	**632 047**	**239 644**	**84 836**	**9 540**	**24 829**	**990 896**	**820 322**
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	300 298	73	0	0	0	**300 371**	**300 371**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9, 10)	0	7 666	36 123	18 474	3 613	**65 876**	**64 866**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	0	32 156	121 165	399 450	40 710	**593 481**	**531 761**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	0	1 699	0	0	0	**1 699**	**1 699**
Muud finantsvarad (lisa 14)	941	0	0	0	0	**941**	**941**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)	0	15 156	0	728	0	**15 884**	**0**
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad	**301 239**	**56 750**	**157 288**	**418 652**	**44 323**	**978 252**	**899 638**
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe	**-330 808**	**-182 894**	**72 452**	**409 112**	**19 494**	**-12 644**	**79 316**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2015	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	444 897	66 578	110 230	23 284	716	**645 705**	**644 767**
Allutatud kohustused (lisa 19)	0	260	779	4 155	19 324	**24 518**	**15 000**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	0	16 314	0	0	0	**16 314**	**16 314**
Valmisolekulaenud (lisa 22)	0	125 696	0	0	0	**125 696**	**0**
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades (lisa 22)	0	5 369	0	0	0	**5 369**	**0**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)	0	14 487	0	0	0	**14 487**	**0**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	0	26	63	0	0	**89**	**89**
Kohustused kokku	**444 897**	**228 730**	**111 072**	**27 439**	**20 040**	**832 178**	**676 170**
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	227 208	0	0	0	0	**227 208**	**227 208**
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad) (lisa 9, 10)	0	19 250	69 575	11 901	2 771	**103 497**	**102 976**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	0	32 258	93 894	303 389	19 297	**448 838**	**405 410**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	0	970	0	0	0	**970**	**970**
Muud finantsvarad (lisa 14)	940	0	0	0	0	**940**	**940**
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)	0	14 487	0	0	0	**14 487**	**0**
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad	**228 148**	**66 965**	**163 469**	**315 290**	**22 068**	**795 940**	**737 504**
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe	**-216 749**	**-161 765**	**52 397**	**287 851**	**2 028**	**-36 238**	**61 334**

Järgnevas tabelis on toodud lühi- ja pikaajaliste varade ja kohustuste jaotus.

(tuhandetes eurodes)	31.12.2016	31.12.2015
Käibevarad		
Nõuded keskpangale (lisa 8)	265 127	199 844
Nõuded krediidiasutustele (lisa 8)	27 171	11 442
Nõuded investeerimisühingutele (lisa 8)	8 073	15 922
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	799	3 508
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	43 339	84 892
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	158 449	112 717
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	1 699	970
Muud varad (lisa 14)	714	525
Käibevarad kokku	**505 371**	**429 820**
Põhivarad		
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	20 858	14 619
Muud finantsvarad (lisa 14)	941	940
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	373 312	292 693
Materiaalne põhivara (lisa 15)	1 002	606
Immateriaalne põhivara (lisa 15)	771	625
Põhivarad kokku	**396 884**	**309 483**
Varad kokku	**902 255**	**739 303**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Kohustused		
Lühiajalised kohustused		
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	781 436	621 778
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	209	89
Võlad hankijatele ja muud kohustused (lisa 17)	16 469	18 078
Lühiajalised kohustused kokku	**798 114**	**639 945**
Pikaajalised kohustused		
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	3 973	22 989
Allutatud kohustused (lisa 19)	20 000	15 000
Pikaajalised kohustused kokku	**23 973**	**37 989**
Kohustused kokku	**822 087**	**677 934**

3.5 Riskikontsentratsioon

Finantsvarade ja -kohustuste jaotumine riikide lõikes kajastub järgnevates tabelites. Seisuga 31.12.2016 oli suure riskikontsentratsiooniga, st individuaalselt või seotud grupi riskiga üle 10% Grupi neto-omavahenditest (NOV), väljastatud laenu 11 kliendile ja 1 korrespondentpangale (2015: kokku 9), mis moodustasid kokku 174% NOV-st (2015: 114%). Grupp on investeerinud 3 emitendi võlakirjadesse (2015: 3), kelle suhtes on suur riskikontsentratsioon, mis moodustavad kokku 98% NOV-st (2015: 80%). 2016. aastal andis Grupp laene teisele emaettevõtte tütarettevõttele kokku 30 580 tuhat eurot (2015: 33 091), mis on 33% Grupi NOV-st (2015: 45%). Valmisolekulaenud summas 127 285 (2015: 118 696) tuhat eurot on Eesti elanikele ja 9 500 (2015: 7 000) tuhat emaettevõte teisele tütarettevõttele.

31.12.2016	**Eesti**	**Läti**	**Leedu**	**Soome**	**Hol-land**	**Saksa-maa**	**Muu EL**	**USA**	**Muud**	**Kokku**
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	283 581	0	886	0	0	0	5 100	7 919	2 885	**300 371**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9, 10)	1 121	2 737	18 788	0	0	33 660	8 658	2	30	**64 996**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	484 578	245	31 138	512	7	46	14 508	51	676	**531 761**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	1 689	1	6	0	0	0	3	0	0	**1 699**
Muud finantsvarad (lisa 14)	108	0	0	0	0	0	0	833	0	**941**
Finantsvarad kokku	**771 077**	**2 983**	**50 818**	**512**	**7**	**33 706**	**28 269**	**8 805**	**3 591**	**899 768**
Klientide housed ja saadud laenud (lisa 16)	674 698	1 617	2 024	1 072	1	201	71 983	746	33 067	**785 409**
Allutatud kohustused (lisa 19)	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	**20 000**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	14 615	0	46	27	0	0	13	3	0	**14 704**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	209	0	0	0	0	0	0	0	0	**209**
Finantskohustused kokku	**709 522**	**1 617**	**2 070**	**1 099**	**1**	**201**	**71 996**	**749**	**33 067**	**820 322**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2015	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Hol-land	Saksa-maa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	206 950	0	809	0	874	0	1 081	15 786	1 708	**227 208**
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9, 10)	618	3 624	3 327	0	0	36 944	47 454	11 051	1	**103 019**
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 12)	362 002	585	33 636	20	7	1	9 139	0	20	**405 410**
Muud nõuded klientidele (lisa 13)	962	2	6	0	0	0	0	0	0	**970**
Muud finantsvarad (lisa 14)	108	0	0	0	0	0	0	832	0	**940**
Finantsvarad kokku	**570 640**	**4 211**	**37 778**	**20**	**881**	**36 945**	**57 674**	**27 669**	**1 729**	**737 547**
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 16)	551 485	2 406	1 776	625	29	302	40 024	2 211	45 909	**644 767**
Allutatud kohustused (lisa 19)	15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	**15 000**
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 17)	16 271	0	0	27	0	0	13	3	0	**16 314**
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	89	0	0	0	0	0	0	0	0	**89**
Finantskohustused kokku	**582 845**	**2 406**	**1 776**	**652**	**29**	**302**	**40 037**	**2 214**	**45 909**	**676 170**

Laenude jaotus majandusharude lõikes (brutos):	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Eraisikud	86 690	16,2%	52 264	12,8%
Kinnisvaraalane tegevus	149 145	27,9%	106 836	26,2%
Finantstegevus	99 561	18,6%	79 978	19,6%
Tööstus	43 534	8,1%	36 919	9,0%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	12 451	2,3%	2 482	0,6%
Hulgi- ja jaekaubandus	14 719	2,7%	16 555	4,1%
Muud teenindavad tegevused	15 021	2,8%	23 176	5,7%
Kunst ja meelelahutus	29 143	5,4%	25 724	6,3%
Veondus ja laondus	12 834	2,4%	14 477	3,6%
Põllumajandus	8 341	1,6%	8 834	2,2%
Haldus- ja abitegevused	11 953	2,2%	11 355	2,7%
Ehitus	11 686	2,2%	6 632	1,6%
Haridus	1 294	0,2%	1 618	0,4%
Info ja side	9 607	1,8%	4 791	1,2%
Muud tegevusalad	29 517	5,6%	16 341	4,0%
Kokku (lisa 12)	**535 496**	**100%**	**407 982**	**100%**

3.6 Finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus

	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2016	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2015
Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande								
Aktsiad ja fondiosakud (lisa 10)	80	0	50	**130**	43	0	0	**43**
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	799	0	0	**799**	3 508	0	0	**3 508**
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (lisa 10)	63 817	0	0	**63 817**	99 468	0	0	**99 468**
Intressiswapid ja valuutaforwardid (lisa 10)	0	250	0	**250**	0	0	0	**0**
Finantsvarad kokku	**64 696**	**250**	**50**	**64 996**	**103 019**	**0**	**0**	**103 019**
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande								
Intressiswapid ja valuutaforwardid (lisa 10)	0	**209**	0	**209**	0	**89**	0	**89**
Finantskohustused kokku	**0**	**209**	0	**209**	**0**	**89**	0	**89**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

LHV Panga juhatus on hinnanud finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Hierarhias kasutatud tasemed:

1. tase – aktiivsel turul noteeritud hind
2. tase – hindamistehnika, mille sisendiks on turu informatsioon (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. tase – muud hindamismeetodid (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod) hinnanguliste sisenditega

Intressiswapid ja valuutaforwardid on instrumendid, millede osas kasutatakse mudelipõhisel hindamisel õiglase väärtuse määramiseks aktiivsel turul kättesaadavaid sisendeid. Selliste turuväliste derivatiivide õiglane väärtus arvutatakse teoreetilise nüüdisväärtusena (NPV), kasutades sõltumatuid turuparameetreid eeldades, et ei eksisteeri riski ning määramatust. Nüüdisväärtuse diskonteerimisel kasutatakse turult kättesaadavat riskivaba tulususe määra.

Seisuga 31.12.2016 on ettevõtluslaenude õiglane väärtus 2 354 tuhat eurot (0,63%) madalam bilansilisest väärtusest (31.12.2015: 49 tuhat eurot ehk 0,02% kõrgem). Laenud on väljastatud Grupi äritegevuse segmendis turutingimustel ning seetõttu ei erine nende laenude õiglane väärtus seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 oluliselt bilansilistest väärtustest. Laenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid (diskonteeritud rahavoogude meetod vastavalt kehtivale turuintressile), mistõttu kuuluvad ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit hierarhia 3. tasemele. Kasutatud intressimääraks on aruandeperioodi viimasel 6 kuul välja antud ettevõttelaenude keskmine intressimäär (2016: 4,54%, 2015: 4,52%).

(tuhandetes eurodes)	**Bilansiline väärtus**	**Õiglane väärtus**	**Erinevus**	**Tase**
31.12.2016	374 494	372 140	-0,63%	3
31.12.2015	289 139	289 188	0,02%	3

Klientidele väljastatud liisingu intressid vastavad üldiselt turul sellele tootele pakutavatele intressimääradele. Arvestades, et intressikeskkond on olnud alates hetkest, mil pank alustas liisingu väljastamisega, suhteliselt stabiilne, võib öelda, et liisingulepingute õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kuna õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, siis kuuluvad liisingud hierarhia 3. tasemele.

Klientidele antud hüpoteeklaenude intressid vastavad turul sellisele tootele pakutavatele intressimääradele. Kuna tegemist on pikaajalise tootega, on välja töötatud eraldi protsess jälgimaks turul teiste konkureerivate pankade poolt pakutavaid intressimäärasid. Arvestades, et hüpoteeklaenusid hakati väljastama oktoobris 2016 ning intressikeskkond ei ole oluliselt muutunud, siis hüpoteeklaenude õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kuna õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, siis kuuluvad liisingud hierarhia 3. tasemele.

Klientidele antud finantsvõimenduse laenud, järelmaks ning krediitkaardilaenud on piisavalt lühiajalised ja väljastatud turutingimustel, seega ei muutu õiglane turuintress ja ka laenu õiglane väärtus oluliselt laenuperioodi jooksul. Väljastatud tarbimislaenude sisemine intressimäär on samal tasemel turul taolisele laenutootele pakutava intressimääraga ning võib öelda, et laenude bilansiline väärtus ei erine oluliselt nende õiglasest väärtusest. Finantsvõimenduse, krediitkaardilaenude, järelmaksu ja tarbimislaenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad need laenud hierarhia 3. tasemele.

Nõuded klientidele (teised debitoorsed võlgnevused peale laenude ja nõuete klientide vastu) ning viitvõlad ja muud kohustused on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu ei erine nende õiglane väärtus juhtkonna hinnangul bilansilisest väärtusest oluliselt. Need nõuded ja kohustused ei kanna intressi. Nende debitoorsete võlgnevuste, tekkepõhiste kulude ja muude võlgade õiglane väärtus on hierarhia tase 3.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused ja saadud laenud on valdavas osas lühiajalised ja hoiuste hinnastamine toimub vastavalt turutingimustele, mistõttu tuleviku rahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav hoiuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kliendi hoiuste õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad klientide deposiidid hierarhia 3. tasemele.

Allutatud laenudest on 8 000 tuhat eurot saadud aastal 2014 ning ülejäänud aastatel 2015 ja 2016. Nende laenude intressitasemed on samas suurusjärgus (2014: 7,25% ja 2015,2016: 6,5%) ning arvestades 2016. aasta mais saadud laenu intressimäära 6,5%, võime turuseisu arvesse võttes arvata, et intressitasemetes ei ole bilansipäevaks toimunud olulisi muutusi. Seega ei erine nende laenude õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Laenude õiglase väärtuse hindamisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad nad hierarhia 3. tasemele.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusriski lisas 3.4.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

3.7 Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on võimalik kahju, mis tuleneb inimeste, protsesside või infosüsteemide vigadest. Igapäevaselt kasutatakse tehingute teostamisel võimalike kahjude minimeerimiseks tehingulimiitide ja pädevuste süsteeme ning LHV Panga tööprotseduurides rakendatakse duaalsuse printsiipi, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe töötaja või üksuse kinnitus.

Operatsiooniriskide jälgimisest saadav info abistab LHV Panga sisemise kapitali adekvaatsuse tagamiseks vajaliku alginfo kogumist ja kapitalinormide hindamist. Andmebaasi kogutud juhtumite analüüsi tulemusena on võimalik vaadata üle protseduurireeglite kitsaskohad, vältida vigade tekkimist tulevikus ja maandada võimalikud riskid või määratleda nende aktsepteerimise tingimused. Operatsiooniriski andmebaasi info kogumise eest vastutab Panga riskikontrolli juht.

Operatsiooniriskide hindamisel, jälgimisel ja maandamisel on oluline roll vastavuskontrollil ning siseauditil. Vastavuskontrolli teostaja peamiseks ülesandeks on krediidiasutuste seadusest ja väärtpaberituru seadusest tulenevalt määratleda LHV Panga tegevuse õigusaktidele, Finantsinspektsiooni soovituslikele juhenditele ja LHV Panga sise-eeskirjadele mittevastavuse riskid, arvestades äritegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust ning osutatavate teenuste iseloomu, ning korraldada nende riskide maandamine või ka vältimine. Siseaudit on sõltumatu ja objektiivne, kindlustandev ning konsulteeriv tegevus, mis on suunatud Grupi tegevuse täiustamiseks ja väärtuse lisamiseks. Siseaudit aitab kaasa Grupi eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemist hindamaks ja täiustamaks riskide juhtimise, kontrolli ja organisatsiooni haldamise efektiivsust.

3.8 Varade ja kohustuste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustused:				Seotud vahendid, mida ei ole finants-seisundi aruandes tasaarveldatud		
31.12.2016	**Brutosumma enne saldeerimist finantsseisundi aruandes**	**Saldeeri-mine**	**Netosumma finants-seisundi aruandes**	**Finants-instru-mendid**	**Saadud rahalised tagatised**	**Neto-summad**
Varad						
Laenud ja nõuded klientidele (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 12)	7 387	0	7 387	-7 387	0	0
31.12.2015						
Varad						
Laenud ja nõuded klientidele (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 12)	7 445	0	7 445	-7 445	0	0

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Vastavalt IFRS-le tuginevad mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad rangelt raamatupidamislikele juhtkonna-poolsetele eeldustele ja hinnangutele, mis omavad mõju bilansikuupäeva seisuga raamatupidamise aruandes esitatud varade ja kohustuste väärtustele ning aruandes avaldatud tingimuslikele varadele ja kohustustele, samuti järgnevate majandusaastate aruandeperioodide tuludele ja kuludele. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimal teadmisel ning järeldustel käimasolevatest sündmustest, ei pruugi tegelik tulemus nendega lõpuks kokku langeda ja võib märkimisväärselt neist hinnangutest erineda. Juhtkonna hinnanguid on rakendatud laenude, nõuete ja investeeringute väärtuse hindamisel (lisad 3.2, 8, 9, 10, 11, 12).

Hinnangud ja otsused vaadatakse pidevalt üle lähtudes mineviku kogemustest ja teistest faktoritest, kaasa arvatud ootustest tuleviku sündmustele, mis hetke asjaolusid arvestades tunduvad põhjendatud. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse edasiulatuvalt.

LISA 5 Neto intressitulu

Intressitulu	**2016**	**2015**
Ettevõtluslaenud (sh jaelaenud)	17 593	14 250
sh laenud seotud osapooltele (lisa 23)	36	47
Järelmaks	4 431	3 694
Liising	1 600	1 356
sh laenud seotud osapooltele (lisa 23)	*4*	*3*
Laenud teistele Grupi ettevõtetele	1 167	1 170
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaberite laenamine	505	715
Võlakirjad	365	351
sh müügiootel võlakirjad	27	*36*
sh võlakirjad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	*338*	*315*
Krediitkaardilaenud	553	408
Tarbimislaenud	2 634	233
Nõuded krediidiasutustele ja investeerimisühingutele	73	91
Muud laenud	918	344
sh laenud seotud osapooltele (lisa 23)	*12*	*5*
Kokku	**29 839**	**22 612**
Intressikulu		
Klientide hoiused ja saadud laenud	-2 236	-2 763
Nõuded keskpangale	-811	-176
Allutatud kohustused (lisa 19, 23)	-1 240	-915
Kokku	**-4 287**	**-3 854**
Neto intressitulu	**25 552**	**18 758**

Laenude intressitulud kliendi asukoha järgi (ei sisalda intressitulusid pankadelt ja võlakirjadelt):	**2016**	**2015**
Eesti	28 133	20 868
Läti	11	31
Leedu	1 257	1 271
Kokku	**29 401**	**22 170**

Allahinnatud laenudelt arvestatud intressitulu 2016. aastal on 137 tuhat eurot (2015: 88 tuhat eurot).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu	**2016**	**2015**
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	3 088	2 572
Varahaldus- ja seotud tasud	1 439	1 032
Valuuta konverteerimise tasud	1 109	731
Tasud kaartidelt ja arveldustelt	3 584	2 128
Muud komisjoni- ja teenustasutulud	540	479
Kokku	**9 760**	**6 942**
Komisjoni- ja teenustasukulu		
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	-831	-707
Pangakaartidega seotud kulud	-1 059	-619
Terminalitehingutega seotud kulud	-1 280	-441
Muud komisjoni- ja teenustasukulud	-874	-323
Kokku	**-4 044**	**-2 090**
Neto teenustasutulu	**5 716**	**4 852**

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha järgi:	**2016**	**2015**
Eesti	9 459	6 519
Läti	17	80
Leedu	284	343
Kokku	**9 760**	**6 942**

LISA 7 Tegevuskulud

	2016	**2015**
Palgad ja boonused	7 380	6 154
Sotsiaal- ja muud maksud*	2 296	1 911
Tööjõukulud kokku	**9 676**	**8 065**
IT kulud	1 358	986
Infoteenused ja pangateenused	476	491
Turunduskulud	951	1 223
Kontorikulud	447	372
Transpordi- ja sidekulud	181	165
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	301	229
Muud sisseostetud teenused	1 483	1 141
Muud administratiivkulud	1 020	1 077
Põhivara kulum	812	736
Kasutusrendimaksed	793	726
Muud tegevuskulud	139	171
Muud tegevuskulud kokku	**7 961**	**7 317**
Tegevuskulud kokku	**17 637**	**15 382**

**kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest*

Grupi keskmine töötajate arv 2016. aastal oli 250 (2015: 210).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 8 Nõuded keskpangale, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele

	31.12.2016	31.12.2015
Nõudmiseni ja tähtajalised hoiused tähtajaga vähem, kui 3 kuud*	35 244	27 364
Kohustuslik reservkapital keskpangas	7 736	6 138
Nõudmiseni hoius keskpangale*	257 391	193 706
Kokku	**300 371**	**227 208**
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	292 635	221 070

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisas 3.5.

Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2016 oli 1% (2015: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (klientide housed ja saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

LISA 9 Müügiootel finantsvarad

Grupil on seisuga 31.12.2016 müügiootel võlakirja- ja aktsiaportfell. Omakapitali koosseisus 31.12.2016 seisuga on nendelt võlakirjadelt kajastatud reserv summas -40 tuhat eurot (31.12.2015: -23 tuhat eurot).

2016. ja 2015. aastal ei tekkinud võlakirjade müügist kasumit ega kahjumit. 2016. aastal hinnati üles VISA aktsia väärtusele 889 tuhat eurot, mis realiseerus 2016. aasta jooksul ning seetõttu on vastav kasum kajastatud kasumiaruandes.

Müügiootel finantsvarad 31.12.2014	**4 273**
Laekumised müügiootel varade võõrandamisest	-784
Intressitulu (lisa 5)	36
Müügiootel varade ümberhindlus	-17
Müügiootel finantsvarad 31.12.2015	**3 508**
Laekumised müügiootel varade võõrandamisest	-3 608
Intressitulu (lisa 5)	27
Müügiootel varade ümberhindlus	-17
Ümberhindluse kasum klassifitseeritud kasumiaruandesse	889
Müügiootel finantsvarad 31.12.2016	**799**

LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kauplemiseesmärgil hoitavad:	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Aktsiad ja fondiosakud	130	43
Võlakirjad	63 817	99 468
Valuutaforwardid	250	0
Finantsvarad kokku	**64 197**	**99 511**
Intressiswapid ja valuutaforwardid	209	89
Finantskohustused kokku	**209**	**89**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2014	**138 290**
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	-38 805
Intressitulu (lisa 5)	315
Ümberhindlus	-289
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2015	**99 511**
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-35 955
Intressitulu (lisa 5)	338
Ümberhindlus	-303
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2016	**64 197**

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul nende ostunoteering (lisa 3.6). 2016. aastal saadi võlakirjade ümberhindlusest kasumit 213 tuhat eurot (2015: 124 tuhat eurot). Intressiswapide ümberhindlusest 2016. aastal kasumit ega kahjumit ei saadud (2015: 12 tuhat eurot). Võlakirjadelt arvestatud intressitulud on kajastatud intressitulude koosseisus.

LISA 11 Lõpetatud tegevusvaldkond

09.01.2015 müüs Grupp Soome filiaali äritegevuse, mille tõttu oli 2015. aasta aruandes filiaaliga seotud tulud ja kulud eraldatud jätkuvatest tegevusvaldkondadest.

Lõpetatud tegevusvaldkonna netotulem:	**2016**	**2015**
Muud finantstulud	0	2 936
Kulud kokku	0	-755
Kokku puhaskasum lõpetatud tegevustelt	**0**	**2 181**

LISA 12 Laenud ja nõuded klientidele

	31.12.2016	**31.12.2015**
Laenud juriidilistele isikutele	**448 806**	**355 718**
sh laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	30 580	33 091
sh ettevõtluslaenud	341 358	257 140
sh jaelaenud	7 088	0
sh arvelduskrediit	31 333	29 548
sh järelmaks	265	220
sh finantsvõimenduslaenud	4 383	4 733
sh liising	33 669	30 868
sh krediitkaardi laenud	130	118
Laenud eraisikutele	**86 690**	**52 264**
sh tarbimislaenud	16 465	6 427
sh järelmaks	19 206	18 641
sh finantsvõimenduslaenud	3 004	2 712
sh liising	7 694	5 517
sh krediitkaardilaenud	4 788	3 503
sh hüpoteeklaenud	35 451	15 395
sh arvelduskrediit	82	69
Kokku	**535 496**	**407 982**
Allahindlus	-3 735	-2 572
Kokku	**531 761**	**405 410**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Seisuga 31.12.2016 on laenud seotud osapoolte vahel välja antud summas 33 290 tuhat eurot ja laenud on välja antud turutingimustel (31.12.2015: 35 676 tuhat eurot). Vt ka lisa 23.

Eraisikutele väljastatud uute tarbimislaenude keskmine sisemine intressimäär jäi 2016. aastal vahemikku 22-24%. Keskmine sisemine intressimäär oli järelmaksul 24%, krediitkaartidel 13% ja liisingul 4%. Eraisikutele väljastatud võimenduslaenude lepinguline intressimäär on üldjuhul võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole nende laenude väljastamisel saadud.

Muutused allahindlustes 2016	Ettevõtlus-laenud, sh arveldus-krediit	Jae-lae-nud	Hüpo-teek-laenud	Krediit-kaardid	Järel-maks	Tarbimis-laenud	Liising	Võimendus-laenud	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	**-1 686**	**0**	**-77**	**-110**	**-305**	**-53**	**-341**	**0**	**-2 572**
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-847	-101	-66	-42	-133	-686	87	0	**-1 788**
Aasta jooksul bilansist välja kantud	195	0	0	34	243	116	37	0	**625**
Seisuga 31. detsember	**-2 338**	**-101**	**-143**	**-118**	**-195**	**-623**	**-217**	**0**	**-3 735**

Muutused allahindlustes 2015	Ettevõtlus-laenud, sh arveldus-krediit	Hüpoteek -laenud	Krediit-kaardid	Järel-maks	Tarbimis-laenud	Liising	Võimen-duslaenud	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	**-1 541**	**0**	**-91**	**-197**	**0**	**-246**	**-18**	**-2 093**
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-149	-77	-63	-227	-53	-95	0	-664
Aasta jooksul bilansist välja kantud	4	0	44	119	0	0	18	185
Seisuga 31. detsember	**-1 686**	**-77**	**-110**	**-305**	**-53**	**-341**	**0**	**-2 572**

Liisingu neto- ja brutoinvesteeringud tähtaegade lõikes	Bruto-investeering	Teenimata intressitulu	Allahindlus	Liisingnõuete nüüdisväärtus
kuni 1 aasta	13 380	-1 379	-65	11 936
1-5 aastat	30 862	-1 837	-149	28 876
üle 5 aasta	573	-19	-3	551
Kokku seisuga 31.12.2016	**44 815**	**-3 235**	**-217**	**41 363**
kuni 1 aasta	11 151	-1 074	-94	9 983
1-5 aastat	27 960	-1 487	-245	26 228
üle 5 aasta	180	-4	-2	174
Kokku seisuga 31.12.2015	**39 291**	**-2 565**	**-341**	**36 385**

Krediidiriskile avatud positsioonide ning laenude tagatiste kohta on info lisas 3.2.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Laenude regionaalne jaotus on esitatud lisas 3.5.

Intressitulud antud laenudelt vt lisa 5.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 13 Muud nõuded klientidele

	31.12.2016	31.12.2015
Varahaldustasud klientidelt	11	5
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	1 673	957
Maksed teel	15	8
Kokku	**1 699**	**970**

Kõik tasud, v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded, laekuvad 12 kuu jooksul bilansikuupäevast ja on seetõttu arvel käibevarana.

LISA 14 Muud varad

	31.12.2016	31.12.2015
Finantsvarad		
Balti börside garantiideposiidid	8	8
VISA ja MasterCard tagatisdeposiidid	933	932
Vahesumma	**941**	**940**
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspektsioonile	183	151
Muud ettemaksed *	531	374
Vahesumma	**714**	**525**
Kokku	**1 655**	**1 465**

* Ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, infoteenuste, ajakirjandusväljaannete, koolituste eest.

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul arvates bilansipäevast ja seetõttu on arvele võetud käibevarana.

Balti börside garantiideposiidid on Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks, mistõttu käsitletakse mõlemaid pikaajalise varana.

LISA 15 Materiaalne ja immateriaalne põhivara

	Materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2014			
Soetusmaksumus	1 877	1 459	3 336
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-1 581	-937	-2 518
Lõpetatud tegevuste põhivara, klassifitseeritud kui müügiootel	-60	0	-60
Jääkmaksumus	**236**	**522**	**818**
2015 toimunud muutused:			
Soetatud põhivara	534	675	1 209
Akumuleeritud kulum	-164	-572	-736
Likvideeritud põhivara	-60	0	-60
Saldo 31.12.2015			
Soetusmaksumus	2 411	2 134	4 545
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-1 805	-1 509	-3 314
Jääkmaksumus	**606**	**625**	**1 231**
2016 toimunud muutused:			
Soetatud põhivara	716	649	1 365
Müüdud põhivara	-13	0	-13
Müüdud põhivara akumuleeritud kulum	5	0	5

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

Mahakandmised	-2	0	-2
Akumuleeritud kulum	-310	-503	-813
Saldo 31.12.2016			
Soetusmaksumus	3 112	2 783	5 895
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-2 110	-2 012	-4 122
Jääkmaksumus	**1 002**	**771**	**1 773**

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse ja arenduskulusid.

2016. ja 2015. aastal ei ole ilmnenud märke materiaalse või immateriaalse põhivara kasutusväärtuse langusest.

LISA 16 Klientide hoiused ja saadud laenud

	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	**31.12.2016 kokku**	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	**31.12.2015 kokku**
Nõudmiseni hoised	202 725	420 969	8 260	631 954	127 084	314 555	3 179	444 818
Tähtajalised hoised	63 749	81 945	6 469	152 163	81 949	97 421	4 299	183 669
Saadud laenud	0	0	778	778	0	13 000	2 510	15 510
Tekkepõhine intressikohustus	209	285	20	514	322	419	29	770
Kokku	**266 683**	**503 199**	**15 527**	**785 409**	**209 355**	**425 395**	**10 017**	**644 767**
sh seotud osapooled (lisa 23)	*1 165*	*14 093*	*0*	*15 258*	*828*	*12 587*	*0*	*13 415*

Saadud laenud avalikult sektorilt sisaldavad laene Maaelu Edendamise Sihtasutuselt summas 778 tuhat (31.12.2015: 2 510 tuhat) eurot eesmärgiga finantseerida väikeettevõtete laene maapiirkondades. Seisuga 31.12.2015 sisaldasid saadud laenud ka panga võlakirjaportfelli tagatisel saadud laenu Euroopa Keskpangalt summas 13 028 tuhat eurot, intressimääraga 0,15%. Enamuse klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude regionaalne jaotus on esitatud lisas 3.5.

LISA 17 Võlad hankijatele ja muud kohustused

Finantskohustused	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Võlgnevused hankijatele	1 803	1 951
Muud lühiajalised kohustused	1 551	681
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt (lisa 19)	150	94
Maksed teel	11 063	13 455
Väljastatud finantsgarantiid	137	133
Vahesumma	**14 704**	**16 314**
Mitte-finantskohustused		
Ettemakstud kulud	184	137
Väljastatud tegevusgarantiid	228	158
Maksuvõlad	584	706
Võlgnevused töövõtjatele	769	763
Vahesumma	**1 765**	**1 764**
Kokku	**16 469**	**18 078**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

Võlgnevused töövõtjatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest, boonuse- ja puhkusereservi kohustusest ning võlgnevuste suurenemine on tulenenud töötajate lisandumisest aasta jooksul. Maksed teel koosnevad välisvaluutamaksetest ning väärtpaberitehingute vahendamisest tekkinud võlgnevustest klientidele. Kõik kohustused, v.a. finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajaliste kohustustena.

LISA 18 Kasutusrent

Grupp rendib kasutusrendi tingimustel kontoriruume. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolselt mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel on välja toodud järgnevas tabelis. 2016. aastal on tegevuskuludes kajastatud kasutusrendimakseid kontoriruumidelt 723 tuhat (2015: 726 tuhat) eurot.

	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed **31.12.2015**	693	2 953	**3 646**
Mittetühistatavad rendimaksed **31.12.2016**	747	2 741	**3 488**

LISA 19 Allutatud kohustused

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajaliste vahendite suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist. Allutatud kohustuste saldo iga aruandeperioodi lõpus on välja toodud alljärgnevas tabelis.

2014. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 8 000 tuhat eurot intressimääraga 7,25%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 20. juuni 2024.

2015. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 4 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta augustis emiteeriti allutatud võlakirju summas 3 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta juunis kasutas emiteerija õigust võlakirjad, mis emiteeriti 2012. aastal summas 4 000 tuhat eurot, ennetähtaegselt lunastada. Eelnimetatud allutatud võlakirjad emiteeriti 2012. aastal ning nende maksetähtaeg oli 20. detsember 2020 ning intressimääraks oli 7% esimese kolme aasta jooksul.

2016. aasta mais emiteeriti allutatud võlakirju summas 5 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. juuli 2026.

Intressikulud allutatud kohustustelt iga aruandeperioodi kohta ning intressikohustus iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Allutatud kohustused
(tuhandetes eurodes)

Allutatud kohustused seisuga 31.12.2014	**12 000**
Allutatud võlakirjade lunastamine	-4 000
Allutatud võlakirjade emiteerimine	7 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2015	**15 000**
Allutatud võlakirjade emiteerimine	5 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2016	**20 000**

Tekkepõhine intressikohustus allutatud laenudelt
(tuhandetes eurodes)

Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2014	**249**
2015. aasta intressikulu (lisa 5)	915
2015. aastal välja makstud	-1 070
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2015	**94**
2016. aasta intressikulu (lisa 5)	1 240
2016. aastal välja makstud	-1 184
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2016	**150**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 20 Omakapital aktsiaseltsis

Grupi ainuomanik on Eestis registreeritud ettevõte AS LHV Group. Olulist mõju AS-s LHV Group omavad 25,9% häälteõigusega Rain Lõhmus ja 9,81% häälteõigusega Andres Viisemann (31.12.2015 vastavalt 28,0% ja 10,6%). Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 25 miljonit eurot ja maksimum aktsiakapital on 100 miljonit eurot (31.12.2015 vastavalt 25 ja 100 miljonit eurot). Aktsiakapital on täies ulatuses sissemakstud rahas. 2016. aastal suurendati AS-i LHV Pank aktsiakapitali 5 miljoni euro ja 2015. aastal 6 miljoni euro võrra rahalise sissemakse teel ainuaktsionäri AS LHV Group poolt.

Panga aktsiakapital kasvas 2016. aasta lõpuks kokku 56,5 miljoni euroni.

Seisuga 31.12.2016 moodustas Grupi korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum 20 896 tuhat eurot (31.12.2015: 8 701 tuhat eurot). Sellest tulenevalt on 31.12.2016 seisuga võimalik dividendidena omanikele välja maksta 16 717 (2015: 6 961) tuhat eurot, millest tulenev tulumaksukulu oleks 4 179 (2015: 1 740) tuhat eurot. Dividendide väljamaksmisel oleks Grupi kapitali adekvaatsuse endiselt nõuetele vastav.

	31.12.2016	**31.12.2015**
Aktsiakapital *(tuhandetes eurodes)*	56 500	51 500
Aktsiate arv (tk)	56 500 000	51 500 000
Aktsiate nimiväärtus	1 EUR	1 EUR

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonna-juhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Optsioon on väljastatud nii 2015 kui ka 2016. aastal.

2016. aastal väljastati aktsiaoptsioone LHV Panga kuuele juhatuse liikmele ja kolmekümne kuuele töötajale kogusummas 598 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aktsiaoptsioone LHV Panga viiele juhatuse liikmele ja kolmekümne viiele töötajale kogusummas 510 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. Aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood peale kolmeaastast perioodi.

2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.07.2017-30.09.2017 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 2 euro eest aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.05.2018-31.07.2018 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 2,4 euro eest aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.05.2019-31.07.2019 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 3,0 euro eest aktsia kohta.

Kohustuslik reserv omakapitali koosseisus koosneb:

(tuhandetes eurodes)	
Kohustuslik reservkapital 31.12.2014	**118**
2014. aasta puhaskasumist kantud reservi	301
Kohustuslik reservkapital 31.12.2015	**416**
2015. aasta puhaskasumist kantud reservi	469
Kohustuslik reservkapital 31.12.2016	**888**

LISA 21 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad

LHV Pank, tegutsedes klientide kontohaldurina, hoiab enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

	31.12.2016	**31.12.2015**
Klientide rahalised vahendid	11 657	8 416
Klientide väärtpaberid	**1 069 151**	**1 261 320**
sh emaettevõte	*87 900*	*56 759*
sh emaettevõtte aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted (lisa 23)	*76 803*	*38 085*
Kokku	**1 080 808**	**1 269 736**

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,015 - 0,025 % (vt vastavat tulu lisa 6).

Bilansivälisena on kajastatud nende klientide rahalised vahendid, kes kasutavad LHV Panga poolt pakutavat aktiivse

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on Pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel välispartneri juures ja kuna need klientide rahalised vahendid ei ole Panga poolt majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata või tagatisena kasutada), siis arvestatakse neid rahalisi vahendeid bilansivälisena. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest teenustasu- ja intressitulusid sarnaselt Grupi bilanssi arvatud klientide kontodele. Pank on andnud LHV Trader kontode osas partnerile lepingulise garantii, millega ta tagab vajadusel partnerile enda poolt vahendatud klientide tehingute finantseerimisest (võimendamisest) saadavad kahjud, sealjuures esmane tagatis on kliendi võimenduse tagatiseks olevad varad. Kliendil on samasugune garantii Pangaga ning seega on Pank sisuliselt garantii üle kandnud lõpptarbijale. Vältimaks võimalikke kahjusid monitoorib Pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas sellised kahjud, mille puhul Panga poolt antud garantii rakenduks, puuduvad ja Pank ei ole garantiist tulenevalt kompensatsioonikulu kandnud.

LISA 22 Tingimuslikud varad ja kohustused

Tühistamatud tehingud	Tegevusgarantiid	Finantsgarantiid	Valmisolekulaenud	Kokku
Kohustus lepingulises summas 31.12.2016	12 695	5 442	136 785	**154 922**
Kohustus lepingulises summas 31.12.2015	7 853	5 369	125 696	**138 918**

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamiselt määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2015 - 2016 Grupi maksurevisjoni läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile olulise täiendava maksusumma.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis tagavad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Tegevusgarantii lepingute riskiks on juhud, kui toimub kindlustusjuhtum (so teise osapoole suutmatus täita lepingust tulenevaid kohustusi). Grupi võtmeriskid on olulised kõikumised lepingust tulenevate maksete tiheduses ja tugevuses vastu ootusi. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Kaebused tuleb esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa kaebusi rahuldatakse kiirelt. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete kohta ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide kontrollimiseks monitoorib Grupp pidevalt sarnaste toodete maksetasemeid ning omab õigust kohendada tulevikus tasusid, et need vastaksid võimalikele muutustele taotluste maksete olukorras. Grupil on välja töötatud taotluste maksepalvetega tegelemise protsess, mis sisaldab õigust taotlus üle vaadata ning pettuslikud või nõuetele mittevastavad palved tagasi lükata. Tegevusgarantiide, väljendatud garanteeritud summades, avatus ja kontsentratsioon on järgmine:

Sektorite lõikes	31.12.2016	31.12.2015
Ehitus	7 170	5 525
Veevarustus	2 062	1 789
Tootmine	1 594	110
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	152	77
Muu tegevus	1 718	352
Kokku	**12 695**	**7 853**

Sisemiste reitingute lõikes	31.12.2016	31.12.2015
5 madal krediidirisk	55	267
6 madal krediidirisk	964	2 913
7 keskmine krediidirisk	5 591	3 284
8 keskmine krediidirisk	1 393	441
9 kõrgendatud krediidirisk	710	912
10 kõrge krediidirisk	107	20
10 kõrge krediidirisk	1 531	0
12 mitterahuldav reiting	2 344	16
Kokku	**12 695**	**7 853**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Tegevusgarantiid on ületagatud iga aruandeperioodi lõpu seisuga. Seetõttu ei ole Pank kandnud kahjusid tegevusgarantiide lepingutest nii 2016. aastal kui ka varasematel perioodidel.

LISA 23 Tehingud seotud osapooltega

LHV Panga aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- Grupile olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud (ühiselt: juhtkond)
- nõukogu liikmed
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2016	2015
Intressitulud	**5**	**1 220**	**1 232**
sh juhtkond		17	7
sh emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted		1 203	1 225
Intressikulud	**5**	**1 281**	**915**
sh juhtkond		*3*	*0*
sh emaettevõte		*1 235*	*770*
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		*43*	*145*
Komisjoni- ja teenustasutulud	**6**	**5**	**0**
sh juhtkond		*1*	*0*
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		*4*	*0*
Muud tulud		**72**	**33**
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		*72*	*33*
Muud kulud		***22***	***16***
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		*22*	*16*

Saldod	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Laenud ja nõuded aasta lõpu seisuga	**12**	**33 290**	**35 676**
sh juhtkond		*1 314*	*762*
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		*31 976*	*34 914*
Hoiused ja saadud laenud aasta lõpu seisuga		**15 258**	**28 509**
sh juhtkond	*16*	*236*	*764*
sh emaettevõte	*19*	*7 638*	*15 094*
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	*16*	*7 384*	*12 651*

Tabelis on toodud ülevaade seotud osapoolte olulisematest saldodest ja tehingutest. Kõik muud tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähikondlastega, nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group väikeaktsionäridega ja nende lähikondlastega on tehtud panga üldise hinnakirja alusel.

2015. aastal väljastati laenu emaettevõtte teisele tütarettevõttele 6 miljonit eurot. 2016. tagastati nimetatud laenu summas 2,5 miljonit eurot. Laenu intressimäär sõltub Grupi finantseerimiskuludest ja kapitalinõuetest ning seda muudetakse kord kvartalis. Seisuga 31.12.2016 oli intressimääraks 3,51% (31.12.2015: 3,87%). Seisuga 31.12.2016 on Grupp võtnud kohustuse väljastada laenu kuni 40 miljoni euro ulatuses.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31.12.2016 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastab klientide üldisele hinnakirjale. Seisuga 31.12.2015 olid juhtkonnaga seotud tähtajalised hoiused maksetähtaegadega aprillist oktoobrini 2016, intressimääraga 0,9-1,0%.

Juunis 2014 saadud allutatud laenu intressimääraks on 7,25%. Juunis ja augustis 2015 ning mais 2016 saadud allutatud laenu intressimääraks on 6,5%.

Kõikide allutatud laenude puhul on intressimäär sama, millega panga emaettevõte sai allutatud laenu kolmandatelt osapooltelt ning paigutas raha edasi panka.

2016. aastal on makstud ettevõtte juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 706 tuhat eurot (2015: 681 tuhat eurot), sisaldades kõiki makse. Panga juhatus oli nii 2015. kui ka 2014. aastal 6-liikmeline. Seisuga 31.12.2016 on kohustusena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu ja puhkusekohustus summas 58 tuhat eurot (seisuga 31.12.2015: 55 tuhat eurot) (lisa 17). Grupil ei eksisteeri seisuga 31.12.2016 ega 31.12.2015 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustusi (pensionikindlustusi, lahkumishüvitisi jne). 2016. ja 2015. aastal ei makstud nõukogu liikmetele tasusid.

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel määratud lahkumishüvitisi. Lepingus reguleerimata valdkondade vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigis kehtestatud seadustest.

Kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on informatsioon toodud lisas 21.

LISA 24 Tütarettevõte

Seisuga 31.12.2016 on Pangal üks tütarettevõte, mis on käesolevas aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Finance (osalus 65%)

AS LHV Pank on tasunud tütarettevõtte AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot. Nimetatud mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real "Mittekontrolliv osalus".

Järgnevalt on toodud finantsinformatsioon Panga tütarettevõtte kohta, millel on olulises suuruses mitte-kontrolliv osalus. Informatsioon on esitatud enne omavaheliste tehingute elimineerimist.

	AS LHV Finance	
Lühendatud finantsseisundi aruanne	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Laenud ja nõuded klientidele ning muud lühiajalised varad	35 454	25 233
Põhivarad	66	132
Lühiajalised kohustused	1 982	2 041
Pikaajalised kohustused	28 041	21 123
Netovarad kokku	**5 497**	**2 201**

	AS LHV Finance	
Lühendatud kasumiaruanne ja muu koondkasum	**2016**	**2015**
Neto intressi- ja teenustasutulud	5 566	3 283
Kasum enne makse	3 289	1 528
Tulumaksukulu	0	0
Puhaskasum	**3 289**	**1 528**
Kokku koondkasum	3 289	1 528
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist	1 151	535

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

	AS LHV Finance	
Lühendatud rahavoogude aruanne	**2016**	**2015**
Rahavoog äritegevusest	-5 790	-9 957
Makstud intressid	-1 109	-633
Makstud tulumaks	0	0
Neto rahavoog äritegevusest	-6 899	-10 590
Neto rahavoog investeerimistegevusest	-18	-62
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	6 917	10 652
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**0**	**0**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	0	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	0	0

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LISA 25 Emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded.

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	**2016**	**2015**
Jätkuv tegevus		
Intressitulu	23 903	19 182
Intressikulu	-4 286	-3 678
Neto intressitulu	**19 617**	**15 504**
Komisjoni- ja teenustasutulu	9 735	6 907
Komisjoni- ja teenustasukulu	-3 650	-2 084
Neto teenustasutulu	**6 085**	**4 823**
Netotulem õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt	1 103	44
Valuutakursi ümberhindlus	-105	70
Dividendid	0	1
Netokasum finantsvaradelt	**998**	**115**
Muud tulud	386	90
Tegevuskulud	-16 181	-13 910
Kasum enne laenude allahindluse kulu	**10 905**	**6 622**
Laenude allahindluse kulu	-947	-390
Aruandeperioodi puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt	**9 958**	**6 232**
Kasum lõpetatud tegevustelt	**0**	**2 181**
Aruandeperioodi puhaskasum	**9 958**	**8 413**
Muu koondkasum		
Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse		
Müügiootel investeeringud:		
Müügiootel finantsvarade ümberhindlus	-17	-17
Aruandeperioodi koondkasum	**9 941**	**8 396**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	**31.12.2016**	**31.12.2015**
Varad		
Nõuded keskpangale	265 127	199 844
Nõuded krediidiasutustele	27 171	11 442
Nõuded investeerimisühingutele	8 073	15 922
Müügiootel finantsvarad	799	3 508
Muud finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	64 197	99 511
Laenud ja nõuded klientidele	524 785	401 683
Muud nõuded klientidele	1 386	696
Muud varad	1 651	1 461
Tütarettevõtted	325	325
Materiaalne põhivara	990	579
Immateriaalne põhivara	717	520
Varad kokku	**895 221**	**735 491**
Kohustused		
Klientide hoiused ja saadud laenud	785 409	644 767
Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	209	89
Võlad hankijatele ja muud kohustused	14 607	16 144
Müügiks hoitavate varadega seotud kohustused lõpetatud tegevustelt	0	0
Allutatud kohustused	20 000	15 000
Kohustused kokku	**820 225**	**676 000**
Omakapital		
Aktsiakapital	56 500	51 500
Kohustuslik reservkapital	888	419
Muud reservid	-40	-23
Jaotamata kasum	17 648	7 595
Omakapital kokku	**74 996**	**59 491**
Kohustused ja omakapital kokku	**895 221**	**735 491**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	**2016**	**2015**
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	23 583	19 927
Makstud intressid	-4 487	-3 657
Saadud komisjoni- ja teenustasud	9 735	6 907
Makstud komisjoni- ja teenustasud	-3 650	-2 084
Saadud muud tegevustulud	386	90
Makstud tööjõukulu	-8 382	-7 134
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-6 451	-5 702
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	**10 734**	**8 347**
Äritegevusega seotud varade muutus:		
Kauplemisportfelli neto soetus ja müük	-287	-16
Laenud ja nõuded klientidele	-124 418	-92 491
Tähtajalised nõuded pankadele	0	1
Kohustuslik reservkapital keskpangas	-1 598	-1 640
Tagatisdeposiidid	-1	-157
Muud varad	-189	177
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:		
Klientide nõudmiseni hoiused	187 136	168 048
Klientide tähtajalised hoiused	-31 506	-999
Saadud laenud ja nende tagasimaksed	-14 731	-1 576
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	120	-213
Muud kohustused	-1 652	13 404
Kokku äritegevuse rahavoog jätkuvatelt tegevustelt	**23 626**	**92 885**
Äritegevuse rahavoog lõpetatud tegevustelt	0	2 781
Neto rahavood äritegevusest	**23 626**	**95 666**
Rahavood investeerimistegevusest		
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	-1 334	-1 209
Müüdud või lunastatud müügiootel investeeringud	3 608	784
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	35 788	38 803
Investeeringud tütarettevõtte aktsiakapitali	0	0
Investeerimistegevuse rahavood lõpetatud tegevustelt	0	61
Neto rahavood investeerimistegevusest	**38 044**	**38 439**
Rahavood finantseerimistegevusest		
Aktsiakapitali sissemakse	5 000	6 000
Allutatud kohustuste emiteerimine	5 000	3 000
Neto rahavood finantseerimistegevusest	**10 000**	**9 000**
Valuutakursi muutuse mõju rahale ja raha ekvivalentidele	**-105**	**70**
Raha ja raha ekvivalentide muutus	**71 565**	**143 175**
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	221 070	77 895
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	**292 635**	**221 070**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Aktsionäride omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktsia-kapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Akumuleeritud kahjum/ jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2015	**45 500**	**119**	**-6**	**-813**	**44 799**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	301	0	-301	**0**
Aktsiakapitali sissemakse	6 000	0	0	0	**6 000**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	296	**296**
Puhaskasum	*0*	*0*	*0*	*8 413*	***8 413***
Muu koondkasum	*0*	*0*	*-17*	*0*	***-17***
2015. aasta koondkasum	0	0	-17	8 413	**8 396**
Saldo seisuga 31.12.2015	**51 500**	**419**	**-23**	**7 595**	**59 491**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	1 431	1 431
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2015	**51 500**	**419**	**-23**	**8 701**	**60 597**
Saldo seisuga 01.01.2016	**51 500**	**419**	**-23**	**7 595**	**59 491**
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	469	0	-469	**0**
Aktsiakapitali sissemakse	5 000	0	0	0	**5 000**
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	563	**563**
Puhaskasum	*0*	*0*	*0*	*9 958*	***9 958***
Muu koondkasum	*0*	*0*	*-17*	*0*	***-17***
2016. aasta koondkasum	0	0	-17	9 958	**9 941**
Saldo seisuga 31.12.2016	**56 500**	**888**	**-40**	**17 647**	**74 995**
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	3 574	3 574
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2016	**56 500**	**888**	**-40**	**20 896**	**78 244**

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials R.T.
Kuupäev/date 28.02.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele

Juhatus on koostanud AS LHV Pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2016 lõppenud majandusaasta kohta. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Panga finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid.

22.02.2017

Erki Kilu _____
Juhatuse esimees

Andres Kitter _____
Juhatuse liige

Indrek Nuume _____
Juhatuse liige

Jüri Heero _____
Juhatuse liige

Meelis Paakspuu _____
Juhatuse liige

Martti Singi _____
Juhatuse liige

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS LHV Pank aktsionärile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS LHV Pank (Ettevõte) ja selle tütarettevõtte (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja muu koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Ettevõttest/Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vandeaudiitor, litsents nr 325

Verner Uibo
Vandeaudiitor, litsents nr 568

28. veebruar 2017

Kasumi jaotamise ettepanek

LHV Panga juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2016. majandusaasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda reservkapitali 604 tuhat eurot
- lisada aruandeperioodi aktsionäri emaettevõttele omistatav kasum summas 11 476 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Nõukogu allkirjad aastaaruandele

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud aastaaruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, vandeaudiitori aruande ning kasumi jaotamise ettepaneku läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

22.02.2017

Madis Toomsalu_____
Nõukogu esimees

Rain Lõhmus_____
Nõukogu liige

Andres Viisemann_____
Nõukogu liige

Tiina Mõis_____
Nõukogu liige

Raivo Hein_____
Nõukogu liige

Heldur Meerits_____
Nõukogu liige

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

EMTAK	Tegevusala	2016	2015
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	4 527	3 604
64191	Krediidiasutused (pangad) (laenuandmine)	33 472	24 418
64911	Liising	1 600	1 356
	Tulud kokku	**39 599**	**29 378**